

Eesti TA Raamatukogu
Tallinn

Tellige „VABA EESTLAST“!

Ainuke 2 korda nädalas ilmuv
välis-eestlaste ajaleht.

VABA EESTLANE

Canadian Publications
Mail Agreement No. 286427ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL
JA NELJAPÄEVAL

Nr. 42 (4201) XLIV aastakäik

Teisipäeval, 4. juunil 1996 — Tuesday, June 4, 1996

Üksiknumbri hind \$1.25

Eesti esimene sõjaväeline leer Hamiltonis

Pühapäeval, 26. mail — Nellipüha esimesel pühal oli E.E.L.K. Hamiltoni kirik rahvast täis rohkem kui tavaliselt. Leeripühi on ikka kevadeti peetud, nii ka seekord. Jälle oli üks rühm noori inimesi leerikooli läbi saanud ja kätte jõudiski pidulik leerinõustamise päev.

Ometi oli see päev Hamiltoni koguduses erinev, üheks põhjuseks kindlasti see, et leerilasteks olid ainult kuus leeripoissi, tüdrukuid seekord ei olnud. Kuid lausa ajalooliseks muutis selle sündmuse asjaolu, et leeripoistest neli olid Eesti kaitseväge ohvitserid ja teenis Eesti kaitseväge vanemkaplan Tõnis Nõmmik. Nagu abipraost Nõmmik jutluses nimetas, oli see Eesti esimene sõjaväeline leer ja saatuse

tahtel toimus hoopiski mitte Eestis, vaid Kanadas.

Hamiltoni kirikus õnnistati Eesti kaitseväest leitnant Viljar Schiff, nooremleitnant Mati Kuusvere, nooremleitnant Jaak Otsason ja lipnik Priit Martin ning kaks kohalikku noormeest Karl Andrew Rebane ja Michael John Pada Spitzer. Teenisid vanemkaplan kapten Tõnis Nõmmik ja kand. Hannes Aasa, organist Eva Rammo, solist sopran Ingrid Silm. Eesti noored ohvitserid on meie lugejaile juba kindlasti tuttavad, on nad ju jaanuarikuust alates Bordeni sõjaväebaasis inglise keelt õppinud ja tänu kohalike eestlaste aktiivsusele ka väljaspool baasi käia saanud. Ohvitserid on leeripetust

(Järg lk. 10)

E.E.L.K. kogudus Hamiltonis tegi ajalugu — eesti esimene sõjaväeline leer peeti seal. Vas. nooremleitnant Jaak Otsason, leitnant Viljar Schiff, vanemkaplan kapten Tõnis Nõmmik, kand. Hanne Aasa, nooremleitnant Mati Kuusvere, lipnik Priit Martin; tagareas organist Eva Rammo, Karl Andrew Rebane, Hamiltoni koguduse nõukogu esimees Härnald Toomalu, Michael John Pada Spitzer, sopran Ingrid Silm.

Foto: Tiit Kalmet

Balti presidendid Vilniuses

TALLINN — Eesti, Läti ja Leedu presidendid kinnitasid 28. mail Vilniuses vastuvõetud deklaratsioonis otsustavust liituda NATO ja EL-iga.

„Me avaldame maailmale oma kindlat tahet reintegreeruda kõigis Euroopa institutsioonidesse. Usume, et meie riigid suudavad anda ja annavad ühise panuse EL-i ja NATO-sse.“ ütlesid presidendid ühisavalduses.

Presidentide sõnul on küsimus „kes“ tähtsam kui küsimus „millal“ ja liitumisprotsessi tuleb alustada ka juhul, kui liitumine võtab aega. Presidendid märkisid, et Balti riikide rahvad on valmis integratsioonieesmärkide nimel ohvreid kandma, nende majandus on kohandatud Euroopa standar-

ditega ja sõdurid osalevad NATO rahutagamisoperatsioonidel endises Jugoslaavias. Deklaratsiooni kohaselt ei soovi Balti riigid NATO ja EL-iga ühineda kartusest kolmandate maade ees, vaid kuna nende koht on Euroopas. Eesti on deklaratsioonis loobunud aasta algul välja pakutud balti riikide võistluse ideest.

„Tahame astuda neid olulisi samme mitte üksiteisega võisteldes, vaid üheskoos tunnistades asjaolu, et sarnaselt Euroopa julgeolekuga on ka Balti riikide julgeolek üheaegselt paljutahuline ja jagamatu.“ kinnitasid Lennart Meri, Guntis Ulmanis ja Algirdas Brazauskas. Baltimaade presidendid teatasid, et EL-i ja NATO-ga liitumise eesmärkidele pühen-

Omanikele tagastatud kolmandik maadest

TALLINN — Eestis on omanidireformi õigustatud subjektidele 24. mai seisuga tagastatud ligi 324.000 hektarit maad, mis moodustab kolmandiku tagastamisele kuuluvatest maadest. Kokku kuulub tagastamisele ligi 900.000 hektarit maad. (BNS/EK)

dutakse ühiselt. Vilniuses kohtunud presidendid allkirjastasid ka ühiskommünikee, kus rõhutatuse Balti riikide ühiste infrastruktuuride moodustamise vajadust. (BNS/EK)

Pensionäride Klubi alustas 27. tegevusaastat

Möödunud neljapäeval toimus Eesti Pensionäride Klubi Torontos peakoosolek, millest klubi üle pooletuhandelise liikmekonnast võttis osa üle 30 liikme, näiliselt üsaldades senise juhatuses head organiseerimisvõimet. Esimees Friida Terts avas klubi 27. peakoosoleku, mis esimehel oli järjekorras kahekümnes. Vaikse leinaseisakuga mälestati aasta jooksul surnud 14 liiget.

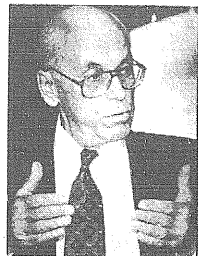
Esimese F. Terts esitas tegevusaruande, öeldes, et see on olnud enam-vähem stabiilne, on mindud edasi nagu viimastel aastatel kindlaks kujunenud seitsme klubi, ühe naiskoori ja võimlejate koosseisuga. Korraldatud üritustest on saadud nii palju sissetulekut, kui on olnud vaja Eesti Majale üüri tasumiseks. Möödunud aastal võeti osa Karnevalist, kus pensionäride poolt korraldatud loterii, mille sissetulek oli \$499; ka tänavu on klubi samal üritusel loterii korraldajaks.

Liikmete arvult on klubi viimase 4–5 aasta jooksul palju vähenenud. 17 aastat tagasi oli alati üle

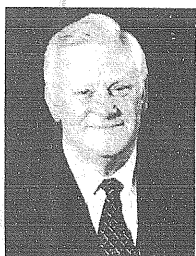
700 liikme, praegu on üle 500. Inimesed, kes tunnevad, et tervis pole enam hea, ei tule koosviibimistele. Möödunud aastal kustutati liikmekonnast liikmemaksu mittetähtsuse tõttu 36 liiget, juurde tuli 24.

Klubi juures oli kuus huviringi; malering oli väga väike, ruumi üür \$500 oli klubile raske kanda, mistõttu huviring lõpetati. Pealegi on Torontos elujärgiline Toronto Eesti Maleklubi. Viis ringi on veel tegevuses, bridzhi- ja käsitööring, laulukoor, raamatukogu ja võimlemisring.

Kassaruande esitas laekur Paul (Järg lk. 4)

Lennart Meri

Algirdas Brazauskas

Guntis Ulmanis

VÕIDUPÜHA ja JAANIÕHTU

pühapäeval, 23. juunil 1996 kell 4 p.l. Toronto Eesti Maja suures saalis

PÄEVAKOHANE AKTUS, millele järgneb LÖBUS JAANIÕHTU

Einelaud keskmises saalis — Sissepääs \$15.—

Korraldaja: EESTI MAJA KÕOGI AKTSIOONI TOIMKOND

Põllutoodete vabakaubanduslepe

TALLINNAS — Eesti, Läti ja Leedu parafeerisid Vilniuses Balti riikide põllumajandustoodangu vabakaubanduslepingu. Lepingule allkirjutamisel kaovad Balti riikide omavahelises kaubanduses ekspordi- ja importitariifid ning — kvoodid kõigi põllumajandustoodete osas.

Leping tuleb allkirjutamiseks teenoaliselt 14. juunil Balti riikide peaministrite kohtumisel Vilniuses. (BNS/EK)

Õppused Naissaarel

TALLINN — 29. mail peeti piirivalve ja päästeamet ühine õppus Naissaarel. Õppus tõestas, et Eesti pääste teenistused on põhimõtteliselt valmis võimalike tulekahjude kustutamiseks Eesti väikesaartel.

Selgus, et ühtlustamist ja täiendamist vajab veel sidesüsteem. Veeprobleemi ju saartel pole, sest ümbrering on seda küllaga.

Õppustel osales 20 Tallinna päästekompanii tuletoorjuit.

(K/TOK)

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: OÜ Vaba Eestlane,
120A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

FREE ESTONIAN

PUBLISHER: Free Estonian Publishers Ltd.
120A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

Peatoimetaja: ARVI TINITS. Toimetajad: TOIVO OK ja ELLE PUUSAAG
Kollegium: ALLIKI ARRO, TONIS LAAR, HANNES OJA.

TELEFONID: toimetust (416) 733-4550, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) (416) 733-4551 avatud esmaspäevast reedeni 9-3-ni.

Fax: (416) 733-4550.

Tellimishinnad Kanadas koos käibemaksuga (GST): ajalehe tariifiga aastast \$103—, poolaastas \$57.50 ja veerandaastas \$32.50, kiripostiga vastavalt \$161—, \$88—, \$47—.

Tellimishinnad USA-s: aastast \$161—, poolaastas \$88—, veerandaastas \$47—.

Mujal välismaal: tavalise postiga aastast \$120—, poolaastas \$63—, veerandaastas \$47. Lennupostiga vastavalt \$190—, \$88—, \$59—.

Addressi muudatus \$1.25 — Üksiknumbri hind \$1.25

Kuulutuste hinnad: üks toll ühel veerul: \$9.75, esiküljel \$11.25, pluss 7% (GST) Kanadas.

Kuulutusi võetakse vastu nädala esimesse ajalehte kuni reede hommik. Kella 10-ni ja nädala teise lehte kuni teisip., homm. kella 10-ni.

Väljaspool tööaega: Leida Marley tel. ja fax (416) 223-0080.

ISSN 0837-0672

Kas Boris on Venemaa ainuke lootus?

Järgmisteks suuremateks valimisteks (peale Iisraeli, mis on juba toimumas) on Venemaa omad. Seal on seni üles seatud 11 kandidaati, kuid öeldakse, et vaid kolm või neljast neist on mingi tähtsusega. Number üks on muudugi meie vana tuttav Boris Jeltsin, kes hoolimata oma viimavõimistest ja sidameatkidest (või ehk just nende pärast) on ikka veel esikohal. Aga kohe tema seljataga (tal olevat 27% pooldajaid, temast järgmisel 22%) on Gennadi Žuganov, kes esindab kommuniste.

Ülejäänud 40% on jagatud teiste kandidaatide vahel. 10%-ga on neist kõige tugevam Grigori Javlinski, kes olevat demokraat ja majandusteadlane, selle sõna heas mõttes. Kui tööpoolest viimane ehk lõppvalimine toimub Žuganovi ja Jeltsini vahel, siis arvatakse et Javlinski 10% astub Boris'i seljale, et kui Javlinski ise kohta ei saa, siis toetavad nad Jeltsinit, teised ei tule üldse kõne alla.

Järgmised mehed öeldakse Aleksandr Lebed, kes on endine armeekindral ja Dnestri-riikse vene rahvakülla „päästja“ ruumeniamelsetest moldaavlastest. Lebed'it peetakse „monarhistiks“, see tähendab, et kuigi ta ei taha tagasi N. Liitu, pooldab ta „suurt ja jagamatut Venemaad“. Umbes nagu kunagi Koltshak ja Denikin tegid, ainult et nad ei suutnud kokku leppida, kes seda „suurt ja jagamatut“ juhtima hakkab.

Järgmiseks tuleb Žhirinovski, mees, kelle nime igauks tunneb. Žhirinovski nimetab end ja oma parteid „sotsiaaldemokraatlikuks“, kuid välismaised vaatlajad nimetavad neid „neo-natslikuks“. Kardetakse, et kui tööpoolest Žhirinovski valijate nõrkus ta esimestest voorult kõrvaldab, siis lähivad tema pooldajad koos Lebedi omade ja veel mõne teiega Žuganovi seljale. Ning võib karta, et Venemaal tuleb jälle kommunistide valitsus, ehk kui mitte just kommunistide oma, siis on need vähemalt tugevas opositsioonis ja moodustavad dummas suure bloki, kel on tähtsamate asjade puhul tublisti kaasa rääkida.

Sel puhul arvatakse, et Lääneriiklik bloki kehitab õlgu ja ütleb: „So what?“ Et kuidas saab olukord kehvem olla kui enne, kui täiesti-kommunistlik valitsus Venemaal asju ajas? Žuganovi peale vaadatakse nüüd kui mõdukas sotsiaaldemokraatide peale, kes ehk Jeltsinit veidi vasakul on, aga selle eest siis ka Venemaal sealsele lokkavale korruptsioonile piiri paneb. Sest kõige suuremad uus-kapitalistid olevat ju endised kommunistid ja küllap siis mõned neist, vana usu mõjul, jälle usklikkaks kommunistideks tagasi hakkavad, või kuidas?

Karta on aga, et ei hakka ja Žuganov moodustab uue tugeva riigi. On karta, et seal tuleb hoopis kodusõda! Kui Venemaa ei saa jagu väikestest Tšhetšeenlast, siis kuidas ta kavatses jagu saada oma „teistest poolest“, kes vähemalt sama kõvasti lööb kui ta ise? Kindel on see, et kaotuse korral Jeltsin ei kavatse mitte oma Siberi küllasse tagasi minna ja lahinguvälja vastaleste jätta. Kui tal ei õnnestunud Venemaa autoritaarse minivõimuga jumalaga jätta, siis on ta ise küllaltki autoritaarne, et seda mitte nüüd teha. Paljud välismaised võimud, siis usku demokraatlikku protsessi, ütlevad et rahva hääl on jumala hääl ja selle järgi tuleb käia. Jeltsin ja ta pooldajad aga teavad, et tihti on jumala ja kuradi häälte vahel väga väikene vahe ja see kes võidab, kirjutab ajalugu. Sellepärast pole mingit kahtlustki, et tema ja ta kaaslasted jää hääletamusega kaotatud üle väigsi tagasi tahavad võtta.

Kui me aru saime, miks Saksamaal peale sõda natsipartei keelatud oli (ja tegelikult ei olnud seda tarvis, sest paistis, et hitlerism suri koos Hitleriga), siis teame me ka, miks Venemaal tuleks kommunism ära keelata. Mitte, et me saame meeli ja mõistusi muuta, aga kindel on see, et kui selle dogma korrumine keelatakse, siis kaovad ka pikapeale selle praktikseerijad. Kui aga vanad „babushkad“ siiski ringi käivad ja „vna head Stalini aega“ taga igatsevad, las nad siis käia, sest seda ju enam ei tule. Mida aga meie seal siis teha saame? Eks ikka, et passime hoolega peale ja hoiame püssid laetud.

Hillary Clinton külastab Eestit

TALLINN — Juulis on oodata kõrget külalist Eesti. Nimelt külastab juuli esimesel poolel Tallinna Ameerika Ühendriikide esimene leedi Hillary Clinton. Teda saadab Ühendriikide suursaadik ÜRO-s Madeline Albright.

Reuter teatab veel, et Hillary alustab Euroopa turneed 5. juulil Rumeenias. Seejärel sõidab ta Baltimaadesse. Poola, Tšehhi, Ungarisse ja Slovakkiasse.

Teatavasti pole USA president Bill Clinton külastanud Eestit, küll aga tegi seda möödunud kevadel asepresident Al Gore. (K/TOK)

Estonia katmine lähed kiiresti

TALLINN — Estonia vraki liivaga katmise (tõrjuma projekti) juhi Per Nielsen sõnul lähivad katmistööd oodatust palju kiiremini.

Hoolimata sellest, et töödega ollakse graafikut ees, on siiski jõutud ära teha vaid väike osa. Ümber laevavraki on praeguskes rullitud 65 tuhat ruutmeetrit geotekstiilööndit.

Nielsen ei muretse poliitiliste diskussioonide pärast katmistööde peatamist üle. „Rootsi Mereametist ei ole meile tulnud mingit korraldust tööde katkestamiseks.“

Kuni 10. juunini tehakse töödessa vahe ja siis algab juba lõundisse pakitud laeva liivaga katmine. Liiv võetakse Helsingi lähedalt merepõhjast.

Katmistööde vaheajal viivad Soome laevad lõpuni Estonia kütusest ühendamisega. (ETA/EK)

12% ajateenijatest kriminaalkorras karistatud

TALLINN — Kolonel Kert viidab Sõdurilehes, et iga kaheksas ajateenija on kriminaalkorras karistatud.

See pidavat olema ka üheks põhjuseks sõjaväe esinevas vägivallatsemises. Kaitseväe juhataja arvab, et kaitseväkke tuleks kutsu-mata jätta kõik 6–8 kl. haridusega, keelt mõistkavaks ja kriminaalkorras karistatud mehed ning võtta nende asemel teenima üliõpilased ja kõrvalhiliijad.

Kaitsejõudude peastaabi andmetel saab tänava ajateenistusse kutsuda vaid 16% arvel olevatest kutealustest. (K/TOK)

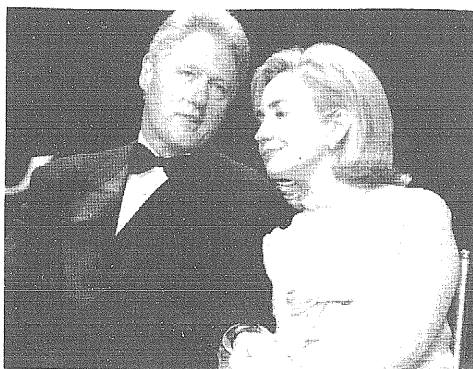
Otsus Riigikogus

TALLINN — Riigikogu võitis 29. mail vastu välismaalastele, välisriigile ja jurisdiktsiooni isikule kinnisomandi ülendamise kütendamise seaduse, mis seab välismaalastele Eesti maa omandamisel kütendamise ja piirangud.

Seaduse järgi võib välismaalastele maadki omandi üle anda maadki asukohajärgse maavanema loal. Maadki omandi ülendamisel võõrandaja abikaasale, osajoonese alanejatele ja ülenejatele sugulastele ei ole maavanema luba vaja. Seaduse kohaselt on maadki omandamine välismaalase poolt keelatud Eesti saartel, välja arvatud Saare-ja Hiiumaal, Vormsi

Laadimata pluss, eriti kui selle jaoks laskemoona ei ole, on kasutu ja need, kes õigel ajal laadida või laskemoona muretseda ei mõista, on veel kasutumatud, olgu nad siis nii väikesed kui tahes ja olgu neil elukutselisel sõjaväel või mitte.

— ARVI

Bill ja Hillary Clinton

Kaitsejõudude aktsioon mõisteti hukka

TALLINN — Ka kolonel J. Kert on tauninud Tartu kaitsejõudude tegevust Eesti Põllumajandusülikoolis.

Ligi sada Tartu kaitsejõudude takistasid 27. mai hommikul õppejõude ja üliõpilaste sissepääsu ülikooli. Kaitsejõud väidab, et see kuulub neile.

Enne hoone hõivamist edastas kaitsejõud Tartu malev peastaabile faksi, kus teatas, et järgmisel hommikul hõivatakse malevale kuuluvat hoonet. Jäeti aga ütlema, et tegemist on konkreetselt ülikooliga.

Kert ei mõista Tartu kaitsejõud ülema A. Kapteni käitumist, kuna tema senine reputatsioon on siiani olnud eeskujulik.

Õigusjärgselt peaks Tartus Riia mäel asuv hoone kuuluma kaitsejõudude, kuid kohus on kahel korral keeldunud maja kaitsejõudude tagastamisest.

Krundi, millel praegu ülikool, omandas kaitsejõud juba 1937.

Soovitatakse mitte enam välislaene võtta

TALLINN — „EBRD pole küll otsesõnu öelnud, et Eesti ei peaks enam välislaene võtma, kuid viimajamini mainitakse sellist seisukohta selle viimastes dokumentides“, ütleb Riigikogu esimees rahandusminister Mart Opmann.

Tema sõnul on EBRD seisukohal, et rahvusvahelistest laenulepingutest tulenevalt on Eesti Vabariigi eelarvedefitsiit 400 miljoni krooni. „Selle likvideerimiseks soovib EBRD mootoriikuse aktsiisimaksu tõstmist poole võrra“, väitis Opmann.

Rahandusminister esines Riigi-

aastal. Hoonet hakati ehitama järgmisel aastal, kuid juulis 1940 anti maja Nõukogude Liidu armee kasutusse. (K/TOK)

Meri kritiseeris Kaitseliitu

TALLINN — L. Meri kritiseeris Balti riikide presidendide kohtumisel saanud Kaitsejõudude tegevust Eesti Põllumajandusülikooli peahoone kontrolli alla võtmisel 27. mail.

„Kaitsejõudude tõhusus ei sõltu nende arvukusest, vaid korrapärast distsipliinist,“ ütles Meri. Ta lisas, et igasuguse korralageduse, rääkimata esmaspäeval toimunud jõuvõtetest, on täiesti talumatu. Meri avaldas veendumust, et Kaitseväe juhataja kolonel Johannes Kert on võtnud seoses Kaitsejõudude Tartu maleva tegevusega tarvitusele vajalikud abinõud. (BNS/EK)

kogu ees seoses Eesti ja EBRD vahel sõlmitava garantilepingu ratifitseerimise seaduse arutamise. Arutatav leping näeb ette AS Eesti Veevärk poolt 20 miljoni Saksa marga suuruse laenu võtmist Eesti väikelelaenu- ja kassalisatsioonistööde rekonstruktsioonide suurema keskkonakaitsealise programmi raames.

Seaduseelnõu kohaselt annab AS Eesti Veevärkile antavale laenule garantiit Eesti riik.

Opmanni sõnul on Eesti Vabariigi võtnud välislaenu kokku 5 miljardi krooni ulatuses. (ETA/EK)

Suur seitsmik kohtub juunis Denveris

Valge Maja teatel toimub igaaastane korraline maailma juhtivate tööstusriikide (G7) kohtumine seekord Denveris, Colorados.

Valge Maja pressiesindaja Mike McCurry teate kohaselt on kohtumine planeeritud juunikuul kolmandale nädalale.

Nn. „suure seitsmikusse“ kuuluvad USA, Suurbritannia, Prantsusmaa, Saksamaa, Itaalia, Kanada ja Jaapan. (Y/EP)

Kommentaari

Hirm ei vii edasi

Eesti taasiseseisvumine on meie ellu toonud nii head kui halba. Riigi mainet on tõstnud suhteliselt head makromajanduslikud saavutused, mille tõttu Eestist on räägitud kui uuest imelapsest Ida-Euroopa riikide seas. Võimalik, et sellise hinnangu üle tasub heameelt tunda, ehkki elu ise sunnib eestlast ja kõiki siin elavaid inimesi enamasti püksirihma pingutama. Elu reaalsed küljed ei mahu sageli rahvusvahelise statistika raamidesse.

Kuid majandusliku turvatunde või selle puudumise kõrval mõjutab Eesti juhtkonna ja tavainimeste enesetunnet ka see, mida arvavad meist teised riigid ja mis poliitikat nad meie suhtes ajavad. Olukord on üpris keeruline, kuna tuleb teha vahet riikliku poliitika ja ajakirjanduse hoiakute vahel. Sellest hoolimata on selge, et Eestil on maailma riikide seas päris palju heasoovijaid, kes on huvitatud meie riigi stabiilsusest edasiminekust.

Samas, just nagu tasakaalu säilitamise huvides, tunnetame pidevalt süvenevat hõõrumist Venemaa. Võime jätta kõrvale otsese sõjalise agressiooni ohu, sest mõjukad lääneriigid on loodetavasti Moskva süüaste sammude eest hoiatanud. USA Riigidepartemangu hiljutine avaldus Baltimaade julgeoleku asjus on üks näide sellest valdkonnast.

Kuid mitmed asjaolud tekitavad jätkuvalt muret. Eesti on juba aastaid Venemaa propagandasõja objekt. Propagandasõja eesmärk on Eesti mainet võimalikult madalale suruda ja ühtaegu sundida Eesti valitsust kas järeleandmistele või, kui see ei õnnestu, suurendama kulutusi riigikaitsele, üldisemalt riigi julgeolekule.

See meenutab omaaegset külma sõda, mille tagajärjel Nõukogude Liit, kes lootis tähesõdade ja muude globaalsete projektide enda lääneriikidega sammu pidada, lõpuks ikkagi põlviti vajus.

Eestil ei ole niisuguste projektidega loomulikult asja, kuid ka palju väikemaid ettevõtmisi riigikaitse vallas nõuavad meilt üle jõe käivaid väljaminekuid.

Veelgi ohtlikum Eesti tuleviku seisukohast on hirmu õhkonnas süvendamine. Raske ja tulutu oleks kedagi õpetada, kuid näib, et ajakirjandusel on siin suur roll. Ühiskonda saab mõjutada nii ühes kui teises suunas, nn. ebasabiilsust on võimalik teatud liiki informatsiooni levitamise ja kommenteerimise süvendada või vähendada. Ei tohiks muutuda üheks infoanalüüs vastase propagandasõjas.

(SL/S.H.)

SEE-THRU WINDOWS

asutatud 1972

Igasugused aknad • seinakatted • räästaalused (soffit fascia) • puusepatöö • kinnised ja lahtised rõdud • juurdeehitused • keldrikorrus • teise korruse juurdeehitus. Täidan tellimusi ka Uudses.

Helistada (905) 509-2824
Saku Hirsimäki

Janis Gaigulis, AABS-i administratiivne eeskutiviidirektor, kes oli instrumentaalne AABS-i rajamisel ja kellele Läti Teaduste Akadeemia juunis 1993 andis audoktori kraadi majandusteaduses. Janis Gaigulis on Balti ringkonnades üldiselt tuntud ka kui Mr. AABS.

AABS Baltimaades

Eeloleval sügisel saab AABS (Association for the Advancement of Baltic Studies) 28-aastaseks. Asutatud esimese Balti ürumuste konverentsi viimasel päeval Marylandi ülikoolis, on AABS kasvanud tunnustatud teaduslikuks ühinguks. Eriti kiitakse seda asjaolu, et AABS võeti 1992.a. aprillis väga prestiižilise American Council of Learned Societies (ACLS) liikmeks.

Aastate jooksul on AABS korraldanud üle aasta teaduslikke konverentse, kusjuures 15. toimub 27.–29. juunil Bentley Kolledzhis (Waltham, MA) ja sellest võtab välis-estit teadlaste kõrval osa ka terve riida teadlasi Eestist. Kokku tuleb sellel konverentsil esitamisele umbes 100 teaduslikku ettekannet, kusjuures konverentsi avakõnelejak on suursaadik John F. Matlock. Konverentsi kestel esineb ettekandega ka Balti ringkonnades tuntud Paul Goble. John F. Matlock oli USA suursaadik Moskvas Nõukogude Liidu lagunemise ja iseseisvuse riikide sünni päevadel ning ta on kirjutanud toodudsetest pinevatest sündmustest oma hiljuti ilmunud mälestustes „Autopsy of an Empire“.

Konverentsi kõrval omab AABS-i tegevuses suurt tähtsust nüüd juba 27-ndat aastat ilmutav ajakiri „Journal of Baltic Studies“ (JBS), mis kuni senijani on avaldanud üle 9500 lehekülje teaduslike artikleid, uurimusi, raamatuarvustusi jne.

JBS-i kõrval ilmub nüüd juba 20-ndat aastat „Baltic Studies Newsletter“ (algsest nimega „AABS Newsletter“), mis on kujunenud kõige olulisemaks informatsiooni allikaks ja vahendajaks Baltimaade kõrgema hariduse küsimustes.

Mainitud kolme funktsiooni (konverentsid, ajakiri ja infobülletään) kõrval ei saa mainimata jätta AABS-i väljaandel või osalisel toetusel ilmunud raamatuid, millest on üle tosinat.

Pöördudes AABS-i eeskutiviidirektori Janis Gaigulise poole küsimusega, millist mõju on AABS-i tegevusele avaldanud Balti riikide taasiseseisvumine, kuulsime, et juba 1990.a. kui Nõukogude Liidu hakkasid tekkinud muudatused, nägi AABS-i juhtkond võimalust teostada Balti uurimusi

kohapeal ning interdistsiplinaarse uurimisviisi viimiseks Balti riikidesse.

Mis on siis sel ajal praktiliselt seni ära tehtud?

AABS tegi 1991.a. ettepaneku IREX'ile (International Research and Exchanges Board) informatsiooni kogumiseks Baltimaadel kõrgema hariduse küsimustes. Moodustati 13-liikmeline USA teadlaste grupp, kes külastasid Balti riike.

J. Gaigulis oma jutujamises rõhutas, et mitmel korral on püütud laiendada representatsiooni Eesti ja Leetu, aga need ei ole toonud seni konkreetseid tagajärge peamiselt majanduslikul põhjusel. Nii on IREX küll esindatud Tallinnas ja Viinhus, kuid kohapealsete esindajate kaudu.

Baltic Academic Center on tegelikult AABS-i IREX-i ja Läti loodud Baltic Research Center-i ühissetevõtte. BAC asub Läti ülikooli poolt selleks antud ruumides, kusjuures vahepeal saavutatud kogemuste tulemusena töötavad AABS ja IREX küll koos, kuid eraldi.

BAC on kuni senijani organiseerinud loenguid, andnud juhisel toetuste (grants) avalduste kirjutamiseks, kuidas need kirjutada pöördumiseks Ameerika fondide poole, korraldanud töökursusi, on tutvustatud AABS-i ja tutvustatud Balti uurimuste ideed.

Mida on oodata tulevikus?

AABS püüab laiendada tegevust lisaks Lätile ka Eestisse ja Leetu. Prof. Valters Nollendorfs (Wisconsini ülikoolist) on praegu BAC direktoriks Riias ning töötab AABS-i tegevuse Baltimaadel laiendamise plaanide koostamise kallal. Igatahes ei ole uute ideede sisseviimine Balti riikidesse lihtne. Prof. Nollendorfs kirjutas hiljuti: „Nagu kogemused näitavad, on üks asi organiseerida Balti uurimusi Läänes ja hoopis teine asi Balti riikides endis.“

H. TAREMÄE

MÜÜA

2 magamistoaga korter
kooperatiiv elamus
2378 Queen St. E. &
Victoria Park Ave.,
Toronto
Hel. (905) 842-8564

Kõrvaltvaataja nägemus Eestist

Kunagine diplomaat Paul Goble, kes on tuntuim Eesti toetaja Washingtonis, vastas Eesti ajakirjaniku Raimond Made esitatud küsimustele (ajak. „Luup“ nr. 7). Toome allpool intervjuust lühendatud kokkuvõtte.

Paul Goble arvab, et Eesti välispoliitika peaks lähtuma kahest põhitõest; esiteks — Eesti ei suuda end kunagi edukalt välisvaenlase vastu kaista ja teiseks — keegi teine ei kavatse Eestit kaista. Seega on äärmiselt oluline end siduda nii majanduslikult kui poliitiliselt läänemaailmaga. Sel juhul kaasaks Venemaa poliitilise aksiooniga Eesti vastu, tõsised tagajärjed Moskva jaoks.

Küsimusele, kuidas hinnata Eesti poliitikat välismaalaste suhtes, vastas P. Goble, et Eesti sellealane poliitika on tasakaalustatud. Et Venemaa annab nüüd aga kodakondsuse kõigile etnilistele venelastele, kes seda soovivad, on tekkinud paradoksaalne olukord. Kui 2 a. tagasi oli Eestis 35.000 Vene Föderatsiooni kodanikku, siis nüüd on neid juba 85.000. Paul Goble arvates oleks parem variant, kui Eestis elaks näiteks 200.000 vene rahvusest Eesti kodanikku.

R. Made küsis, kuidas hindaks Goble Eesti julgeolekupoliitikat 10-pallises süsteemis. Kui varem oleks ta andnud hindeks 7, siis nüüd vaid 3 või 4, kuna Tallinn ei ole suutnud Moskvaga suheldes alati silmas pidada oma rahvuslike huve. Samas tunnistab intervjuerit, et Eesti majanduspoliitika ja pangandussüsteem on olnud edukad. Eriti oleks aga vaja võidelda korruptsiooniga. Viimast kasutat osavalt ära Vene luure.

Goble arvab, et Eesti julgeoleku-

poliitika olukord paraneks märgatavalt üheminutilise Euroopa Liiduga. Balti koostööpoliitika jätkumine oleks siin pidurdavaks jõuks, sest Eesti on liitumiseks enam arenenud kui ta naabrid Läti ja Leedu. P. Goble ütles, et Ameerika ei päästa Eestit, ta on Eestist pidevalt maha münud, kui mängus on suuremate huvide.

Eesti ja Venemaa suhete normaliseerimise osas arvab Goble, et Eesti peaks olema paindlik, ja juhtis veel kord tähelepanu Vene ähvardavale kodakondsuspoliitikale, mille tõttu Venemaa kodanike arv kasvab Eestis pidevalt; ta näeb selles Venemaa püüdlust Eestit hävitada.

Lätile anti teatavasti lõök pangandusskandaaliga ja Leedule endise punanomenklatuuri võime-tulekuga. Nii püüab Moskva metoodilise järjekindlusega hävitada Balti riikide iseseisvust, kuigi küll erinevate vahenditega. Sellise poliitika elluviimisega ei kaotaks Baltiriigid arvatast mitte küll oma juridilist iseseisvust, kuid võiksid muutuda venemaa lähisvõõrriikideks (midagi Varssavi Pakti maade sarnast).

Lõpuks märkis Paul Goble, et asjad on läinud halvemaks ja süüdistas selles lääneriike. Ta soovitas Eestil oma ellujäämise nimel alati valvel olla ja mitte arvata, et sini-must-valge Pika Hermann tipus võiks üksi garanteerida Eesti õnneliku tuleviku.

(Ajakiri „Luup“/EP)

Israeli peaministri valimistel võidukas Netanyahu

30. mail toimunud Israeli peaministri valimised. Meie käsitluses olevatel 31. mai mittetäielikel andmetel oli võidukas Likudi Bloki liider Benjamin Netanyahu, edestades napilt praegust peaministrit Shimon Peresit.

Pärast hääletustulemuste selgumist kõigis korralistes valimis-punktidest oli Netanyahu kogunud 50,3% häälest Peresi 49,6% vastu.

Keskvalimiskomisjon alustas 1. juuni hommikul 140.446 eemalviibinud hääleõigusliku isiku hääle lugemist. Needki esialgsed tulemused näitavad, et Peres ei suuda enam edestada Netanyahu.

(Y/EP)

Valitsuse moodustamiseks peab Netanyahu moodustama koalitsiooni ultraortodokssete parteide ja vene immigrandite erakonnaga. Olgu märgitud, et endine nõukogude dissident Natan Sharaniski võitis 120-kohalises Knessetis 7 kohta. Partei esindab 600.000 Israelis elava endise nõukogude juudi huve.

Gratshov:

Venemaa ähvardab välisoast

Möödunud nädalasel Venemaa Kaitseministeeriumi istungil märkis minister Pavel Gratshov, et maailmas ei arvestata Venemaa huvidega ja teda pidevat ähvardada oht väljastpoolt.

Gratshov on seisukohal, et Põhja-Atlanti alliansis üritab saada tuumaks, mille ümber moodustub perspektiivikas Euroopa julgeolekusüsteem. Poola, Ungari ja Slovakkia liitumiseks ületaks NATO-le kehtestatud lahingutehnika ettenähtud liimidi 15 tu. ühiku võrra. Minister arvab, et see olukord tekitab Euroopas kui mitte „külma sõja“, siis vähemalt „külma rahu“.

Samas väitis Gratshov, et Venemaa on alati valmis

Kas üksust saab saata Liibanoni?

TALLINN — Valitsus esitas Riigikogule ettepaneku anda luba Eesti kaitseväge kasutamiseks Lõuna-Liibanonis ÜRO rahulavemissioonil alates novembrist.

Otsuse eelnõu kohaselt peab Riigikogu otsustama kasutada Eesti rahulavvekompaniid ÜRO rahulavemissioonis UNIFIL Norra pataljoni koosseisus Lõuna-Liibanonis kuus kuu aates Eesti rahulavvekompanii missiooni algusest. (BNS/EK)

konstruktiivseks mõttevahetuseks ja koostööks.

Ta kritiseeris ka jõude, kes pidavat takistama Venemaa ja SRÜ riikide integreerimisprotsesse. (R/EP)

Kesk- ja Ida-Euroopa diplomaadid Kanada idaproovintides

Kesk- ja Ida-Euroopa diplomaadid viibisid Trade Facilitation Office Canada ja Canada International Development Corporation, CIDA poolt Kesk- ja Ida-Euroopa diplomaatidele ja kaubanduslikele esindajatele Kanada Atlandi provintside korraldatud külaskäigul. 15 riigi esindaja hulgas oli Eesti esindaja aupeakonsul Ilmar Heinsoo.

Külaskäik algas pühapäeval, 26. mail Halifaxis, kus Toronto, Ottawast ja Montrealist saabunud võeti vastu Halifaxi lennuväljal. Samal õhtul toimus lühem programm selgitus, kus heldi, et külaskäigu eesmärk on Kanada idaproovintsidele leida koostööprogramme Kesk- ja Ida-Euroopas. Välisministri juhtimisel alluv Canadian International Development Corp. on juba mitmekümne miljoni dollari ulatuses toetanud neid riike.

Kanada tegi põhilise muudatuse 1990. aastal, kui Ida-Euroopa hakkas N. Liidu haardest lahti rabelema, misjärel Kanada suunas oma toetuse Kesk-Euroopasse. See toetus on ilma tagasimaksmise nõudeta.

Kesk- ja Ida-Euroopa diplomaatidele esindajatele tutvustati Kanada kaubanduse võimalusi, kohalike provintside majandusringkonnad ja erariformid pakkusid järjekorras oma kaupa ja olid huvitatud, mida Eestist osta. Pearõhk oli muudigi sellel, mida saaks müüa.

Pakkumised olid kahes liinis. Halifaxi Technical University of Nova Scotia oli tehnoloogia poolel, teisel kalade kasvatamine, mil on sealne majandus väga tähtis osa ja on päästnud Atlandi ranniku kalanduse. Üks oli Aerospace ühemehe firma, mis parandab lennukeid ja on nii rikkakas saanud, et ehitas Moskvasse 470-ruumilise hotelli, kus pakutakse kõike head, aga ainult valututa eest.

Halifaxis olid kaks päeva. Külalasti Technical University of Nova Scotia't kus külalisi tervitas ülikooli president dr. E. Rhodes. Grupp jagati kaheks, üks osa käis läbi uurimiskeskuste, energia, arvu tehnoloogiate, telekommunikatsiooni/elektroonika ja kemikaalide. Selles grupis oli ka I. Heinsoo. Teisele grupile tutvustati veeresursse ja selle konserveerimist, kalastusettevõtteid ja laevaehitamist.

Pealelõunal kohtuti eriettevõtete esindajatega World Trade and Convention Centre'is, kus kohtumisi organiseeris Nova Scotia Economic Renewal Agency.

Teisipäeval tutvustati Halifaxi sadamat, mis on saanud hiiglaslikud mõõdud ja tehti ringsõit bussiga. Pealelõunal esitas Prince Edward Island Export Club oma impordi- ja ekspordikompaniisid, olles reisinud Charlottetownist Halifaxi oma kaubanduse esindajate. Viimaseks oli tutvumine IMP Group Ltd. (Aerospace Division) ettevõttega.

Samal õhtul sõideti Monctonis, New Brunswick, kus oli valitusse poolt korraldatud vastuvõtt. Kohal oli Kanada kaubandus-tööstus minister.

Aupeakonsul Ilmar Heinsoo.

Kolmapäeval andsid New Brunswicki valitsuse ametnikud ülevaate oma majandusest, millele järgnesid kohtumised erasektori esindajatega. Sellele järgnesid üksikute kaubandusandajate ülevaated oma maade kaubanduslikest võimalustest. Siin aupeakonsul Ilmar Heinsoo sai kasutada Organization of Economic Development'i viimaseid andmeid, milles deklareeriti, et Eesti on hea maa investeringuiks. Samasuguse seisukoha avaldas ka inglise „Economist“. Eestis on juba 8840 väliskapitaliga töötavat ettevõtet, kolm-neljandikku maailma mürdamasuskadest valmistatakse Pärnus asuvas tööstuses.

Kogu tutvumiskäigu eesmärk oli anda hea ülevaade Kanada Atlandi-provintside majanduslikest potentsiaalidest. Nähtu andis väga mõjusa kogemuse, valitus ja kaubanduskoda oma ettepanekutega on tõsiselt huvitatud äriliste sidemetest loomisest Eestiga. Carlson Shipping on huvitatud Eestis müügil olevast ookeaniurimise laevast, mis ümberhüüdnuna hakkaks sõitma piki Norra rannikut turismilaevana. Hinnas on juba kokku lepitud, mõned küsimused lahendamisel.

Aupeakonsul Ilmar Heinsoo ütles, et kõik kokku oli väga edukas ja hästi korraldatud CIDA ringreis, millelt mahukas pakk materjale tuleb Eesti firmadele tutvumiseks saata. Ta loosis, et sellest on tulu Eestile, kuigi esialgu ositi rohkem neid, kes on huvitatud ostmast.

Grupis olid Armeenia, Bulgaaria, Horvaatia, Tšehhi, Eesti, Ungari, Läti, Leedu, Moldova, Poola, Rumeenia, Slovakkia, Ukraina, Vene ja Sloveenia diplomaadid. (HO)

Professionaalne puhastamine

• Vaibad seinast-seinani ja lahtised • peened polstermööbolid • Draperiid, vertikaalsed aknakatted (vertical blinds) • Plekkide ja lõhnade kõrvaldamine • Vaipade ja mööbli kaitsmine • Üle 12 aasta kogemusi

Hel. George, 298-4666

Pensionäride...

(Algus lk. 1)

Kalju, selles oli tulude poolt \$9.444,59, sellest liikmemaksudest \$2.723,00, kulusid \$10.704,22, jättes puudujäägi \$1.259,63. Koos eelmise aasta saldoga oli I. mail kassas \$21.083,35. Revisjonikomisjoni protokoll luges J. Paju, leides et raamatupidamine oli korras, samuti isemajandatav tervisvõimlemise ringil.

Esimees F. Terts esitas eeloleva tegevus aasta tegevuskava, mõeldes samas vaimus edasi töötada. Klubi laulukoor esineb vähemalt viis korda, õnneks on veel pillimehi, kes esinevad tasuta. Võetakse kas Kärnelal, käsitööring tegetseb loteriide korraldamiseks, mis on hädavajalikud, kuna nende abil suudetakse üritused päästa puudu-jääst. „Küll me veel kümme aastat edasi elame“, lõpetas ta optimistlikult.

P. Kalju esitas eelarve, kus sissetulekute poolt on ettenähtud \$9.600 ja väljaminekuid \$11.100, milles on puudujääk \$1.500, mille summa on tulude poolt ettenähtud loteriidest.

Eelarve juures selgitas F. Terts, et üüri makstakse kahes järeus, alalise ruumide üürilise, kuna koostööviimistel on oma ruumide hind ürituste aruandluse sisse võetud.

Liikmemaksu osas selgitas F. Terts, et ollakse sunnitud seda suurendama, kuna U.S.C.O. — Ontario pensionäride kerkorganisatsioon on oma liikmetele võetava maksu normi tõstnud ühelt dollarilt kahele. Seda tuleb maksta igalt liikmelt ja juhatus soovitas liikmemaksu tõsta praeguselt seitsmelt dollarilt kaheksale aastaks. Uus liikmemaks norm hakkab kehtima 1. jaan. 1997.

Valimistel ametivanuse järgi välja langenud juhatuseliikmed Paul Kalju, Benita Kalju, Helle Kreem, Gerda Pikksalu ja Nikolai Arget valiti ühel häälel tagasi. Eelmisest koosseisust on juhatuses Priida Terts, Alide Toots, Albert Reinsoo, Veera Karja, Elfriede Elb ja Ilmar Lepp. Juhatuseliikmete kandidaatideks Ilse Härn ja Lehti Paara. Revisjonikomisjoni Nelli Mets, Julius Paju ja Hugo Elb.

Läbirääkimiste all vahetati mõteldi kuidas tegevust muuta elavamaks ja uusi liikmeid juurde saada, kuna paljud pensioniaalsed pole liitunud klubiga.

Kolmveerand tundi kestnud koosolekul lõpetas esimees F. Terts, tänades hea koostöö eest ja soovis kõigile head suvepuhkust.

HO.

EPK esimees Priida Terts

THU ROISER CATERING

Eesti toitluste valmistamine

Usaldage oma peod meie valmistada.

PEOD • PULMAD • MATUSED

Meie kaudu saab ka peoruumi üürida.

Telefon 881-1681 493-4466

Venelased teevad Kanadas palju pahandust

OTTAWA — Külm sõda võib ju olla möödas, kuid Kanada ja Venemaa vahel on tekkinud 60. aastate poliitilist stiili meenutav situatsioon. Kanada Julgeolekuteenistus (CSIS) paljastas pikajalgse jälgimise tulemusena vene spioonide tegevuse.

Tegemist on abielupaariga, kes nimetavad end Ian ja Laurie Lambertiks. Nad on viibinud Kanadas 1988. aastast alates, elades North York'is. Ian Lambert töötab Markhamis Black's fototöös ja tema abikaasa ametnikuna kindlustusfirmas Gerling Global Life Insurance. CSIS ei ole siiani täpsustanud, mis laadi spioneerimisse nimetatud isikud tegelesid.

Nüüd on Toronto oodata erakordset kohtuprotsessi. Kuna see tuleb avalik, saavad uudishimulikud torontolased võimaluse kaasa elada tõelisele spionaazhisstenaariumi lahtiharutamisele. Veel teinegi segane ja

ebameeldiv lugu, mis on seotud venelastega, juhtus Toronto lähisel Vaughanis. 1993.a. osts seal 790.000 dollari eest endale luksuliku maja rikkas venelane Arkadi Kazantsev. Selgus aga, et ta oli maja ostuks laenanud ühest Venemaa pangast miljon dollarit. Kuna Kazantsev oli Venemaalt lahkunud ja pank oma raha teistsil kätte ei saanud, saatis ta Kazantseville „külla“ kaks endist KGB-last, kes ähvardasid ka karistusega panid maja eest pommid. Toimunud plahvatuste tagajärjel lendasid eest maja esiuksed ja leegid tõid maja katuseni. Inmekombel jäid terved maja ees olnud kaks luksusauto.

31-aastane Andrei Juravlev ja 35-aastane Pavel Zatroutskine kavatsesid rahulikult Moskvasse tagasi reisia, kuid peeti kinni Montreali lennuväljal just enne lennukile astumist. Neile on esitatud ametlik süüdistus süütamises ja väljapressimises. Mehed võeti vahi alla. (S/EP)

Venelased kiidavad karme abinõusid

TALLINN — Moskva Poliitiliste Üruritinge Fond küsitles hiljuti Venemaa rahvastikku, mida nad arvavad Venemaa poolt karmide sõjalispoliitiliste sammude astumise Eest vastu.

93% olid selliste karmide sammude poolt. Ajaleht Nezavisimaja Gazeta kirjutas, et Venemaal on lõplikult hajunud arvamus 70–80. aastate Eestist kui aknast Euroopasse. Lehti lisas: „80. aastate lõpu Eesti demokraatiprotsessidele kaasatud ühine on Moskvast asendunud rahulolematusega Eesti poolt muukeelse elanikkonna suhtes läbiviidava poliitika“. Artiklis märgitakse, et Eesti koostöö Ameerika Ühendriikidega on Balti riikide hulgas kõige tihedam. Nende riikide konsultatsioonid ei peaks mitte jääma Vene juhkonna reageeringuta. Venemaa peaks pingsalt jälgima Eesti venekeelse elanikkonna olukorda, eriti Narva ümbruses. (K/TOK)

Taiwan avaldas Kanadale protesti

HALIFAX — Taiwan avaldas Kanadale ametlikku protesti seoses 7 Taiwanila laeva meeskonnaliikme arreteerimisega. Laevaohvitseridele on esitatud ametlik süüdistus I astme mõrvas kolme Rumeenia päritoluga isiku arvatav tapmise eest merel, kes sõitsid laeval piletitä, n.ö. „järenesta“.

Taiwani ametlik esindaja Ottawas, Leonard Chao märkis: „Oleme üllatunud Kanada sellisest käitumisest ja leiame meie meremehed arreteerimise olevat täiesti arusaamatu“. On võimalik, et arreteeritud meremehed toimetatakse Rumeeniasse, kus nende üle kohut peetakse. (CP/EP)

Hiina paigutab Hongkongi 10.000 sõjaväelast

Suurbritannia sõjaväe juhataja Hongkongis, kindralmajor Brian Dutton koostas Hiina kindralmajori Liu Zhenwuga, kes peaks tema ametikohale asuma pärast võimu ülemändmist Hiinale.

Duttoni sõnul olevat kohtumine mõõdund edukalt. Ta märkis: „Hiina armeel on veel palju arengumaa; nad mõistavad seda ka ise. Hämmastav on nende kindel soov olukorraga toime tulla.“

Kohtumine kulges avarameelse õhkloona. Hiina pool teatas, et kavatses Hongkongi paigutada 1997.a. 10.000-mehelise sõjaväekontingendi. (NT/EP)

Põhja-Korea valmistub sõjaks

30-aastane Põhja-Korea lennukikapten Li Chol-su põgenes oma MIG-19 tüüpi lennukil hiljutise õppelennu ajal Lõuna-Koreasse ja andis end sealsete võimude kätte.

Oma intervjuus kinnitas Li. et Põhja-Korea on järjekindlalt valmistumas sõjaks Lõuna-Korea vastu, koondades sel eesmärgil kahe riigi vahelisele piirile lennukid. Lahinguvõim on 270 lennukit; kavatsuse kohaselt tahetakse esimesel päeval vallutada pealinna Soul ja veel kaks suuremat Lõuna-Korea linna.

Li märkis, et kogu võim Põhja-Koreas on koondunud Kim Jong-IL-i kätte, kes olevat „lausa hull sõja järgi“.

Ta väitis ka, et kuigi Põhja-Korea tunneb tohutut puudust toiduainetest ja kiitusest, on mõlemad sõjaväe tarbeks piisavalt varustatud. (Y/EP)

Vahelduste Maailmalaager Rootsisis ootab!

Kanada gaidide ja skautide esindusüksus Kotkajärvel mai pika nädalalõpu eellaagris: Vas. Enn Kilaspea, Jaan Lepp, Taimi Marley, Silver Kask, Tiit Nurmberg-Laur, Siiri Lepp, Maie Kask, Kuldar Lindvere, Liis Lindvere, Tõnu Petersoo, Elin Marley, Ingrid silm, Kersti Pikk, Ingrid Kiit. Puuduvad: Mikk Tammark Vancouverist, Maaja Leivat ja Ellen Silm.

Foto: Ants Kütt

Jaan Lepp õpetab telgi püstitamist Peamaja ees. Scouts Canada poolt Eesti skautidele kingitud telgid on meie omadest teismoodi; Liis, Elin, Kuldar, Kersti, Tiit ja Taimi telgi vaiaid kinnitamas.

Foto: Ants Kütt

Tshetsheenia rahu üksikasju

Pärast Vene juhtkonna ja Tshetsheeni iseseisvustlaste delegatsiooni läbirääkimisi ja tulevahetuse lõpetamise kokkuleppe allakirjutamist esines avaldusega Vene riigipea pressisekretär Sergel Medvedev. Medvedevi sõnul olid mõlemad pooled juba enne täis otustavust tulevahetuse ja vaenutegevuse kokkuleppe sõlmimiseks. Ta märkis ka, et Jandarbijevi juhitud delegatsioon ei esitanud erilisi tingimusi ega eesmärke rahu jaluleseadmiseks.

Esmapäeval kohtumisel ei õnnestunud aga kõiki küsimusi lahendada, seepärast jäi osa Tshetsheeni delegatsiooni liikmeid Moskvasse, et üksikasjades kokku leppida.

2-tunnise kohtumise järel sõlmitud 3-punktiline kokkulepe näeb ette alates 1. juuni keskõöst tulevahetuse lõpetamise; kõigi vägivallaselt kinnipeetavate isikute (vangide) vabastamise ja läbirääkimiste jätkamise komisjonides.

28. mail tegi Boris Jeltsin kiirviisi Tshetsheeniase, kus märkis, et pärast 17-kuulist vaenutegevust on rahu lõpuks jälle seadud ja tituleeris end „rahusaadikuks“. Jeltsin tunnustas vene sõdureid ja

Chretien — Kanada viimane peaminister?

Quebeci Liberaalide Partei liider Daniel Johnson loobas, et Kanada praegune peaminister Jean Chretien võib jääda ka Kanada viimaseks peaministriks, kui ta ei esita Quebecilaste 30. okt. referendumil eel lubatud uut programmi Kanada ühtsuse säilitamiseks.

Samas esinemises lükkas Johnson ümber kuuludused oma võimalikust tagasiastumisest. Ta kritiseeris teravalt Ottawa senist tegevust (tegevusetust) Kanada raskema poliitilise probleemi, rahvusliku ühtsuse, lahendamisel. Sellises olukorras võidakse ebatõenäosustele vaatamata referendum korraldada. Keegi ei oska muudugi ennustada selle tagajärgi, kuid on võimalik, et uue referendumiga Quebec eraldub ja Kanada laguneb. (S/EP)

nende vaprust lahinguis!/. Ta kinnitas, et kuigi sõjaliste operatsioonide käigus tehti vigu, oli otsus vene vägede sisseviimiseks põhjendatud ja õige. Huvitav, kas paljud annatanud tshetsheeni nõustuda tema seisukohtadega? (NT/EP)

Minskis uus kokkupõrge

Valgevene naabrid heidavad murelikke ja rahutuid pilke Minskis toimuvale. 30. mail leidis seal taas aset kokkupõrge miilitsa ja meeleavaldatajate vahel, kus said mitmed inimesed vigastusi.

Miilits peksis isegi teiste seas juhuslikke mõõdukajaid. Ikka nii, et kus metsa raiutakse, seal laastud lendavad. Protesteerijad nõudsid kahe teitimitõldele oposit-siooniliidri vastu alustatud kohtuprotsessi lõpetamist ja 9 isiku vabastamist, kes arreteeriti Tshet-nobõli katastroofi aastapäeva demonstratsioonil.

Meelevaldajad kandsid Valge-vene rahvuslapse ja loosungid. Osales ligikaudu 3000 inimest.

Arreteeriti 84 inimest. Samal päeval kinnitas Valgevene välisminister Vladimir Senko, et Valgevene ja Venemaa koostöö pole teiste riikide asi ja ei tema ega teised Valgevene juhid pole huvitatud demokraatiaõpetun-didest ega manitsusõnadest. Ministri sõnul soovivad Venemaa ja Valgevenet teha sõjanditepi-kkude ajaloosid sidemad ja omatakse ühisel mõtteviisi paljudes küsimustes. (NT/EP)

Isamaaline kasvatus Eesti koolidesse

Alates eelolevast õppeaastast kavatsetakse Eesti koolidesse viia riigikaitsealine õpetus, nagu see toimus ennesõjaajaks vabariigis. Kuidas seda teha, ei olnud veel selgunud, väljaarvatud lühike teade, et õpetajaina tuleksid kõne alla reservohvitserid.

Nüüd toob „Võrumaa Teataja“ oma kahes numbris pikema kirjutise pealkirja all „Isamaalise kasvatus põhisuuna“, kus Urmas Renniit E.V. Kaitseministeeriumi riigikaitsealise hariduse büroost sõelub asjalikult kodanikuõpetuse programmi läbiviimist Eesti koolides. Kirjutises mainitud lähenemise viis riigikaitsele peaks rõõmustama iga välismaal elavat eestlast, kes seni on kritiseerinud isamaalise kasvatus puudumist ja üksikisikust kodurahva hulgas oma territooriumi kaitse vastu. Kas ja kui kiiresti suudetakse seda läbi viia, on iseküsimus, kuid algus on siiski tehtud.

Selle programmi kohaselt algaks kaitsealajaduste ja kaitseprotsessi selgitamine rahvale maad-madalast, samuti patriotsmi kasvatamine. Uus programm peaks aitama tagada välisolekut kaitsta riigi iseseisvust. See on eelkõige suunatud noortele ning koolidel on seetõttu küsimuses tähtsaim roll.

Isamaalise kasvatusena hakka-vad tegeleda haridus- ja riigikaitseosakonnad vastavate ministeeriumide juures. Lühikese ajateenistuse vältel ei ole võimalik kujundada kaitseväes teenivaist noorukeist ennastalsagavaid ja osavaid võitlejaid. Võimalikuks saab see alles siis, kui elanikkonna hulgas kaitseväkke astuvad noormehed on juba eelnevalt tugevad nii moraalselt kui füüsiliselt. Ühiskond peab enda kanda võtma noorte kasvatusriigikaitse huvides. Riigi huvides tuleks ka rõhk asetada Kaitsejõu juures tegevatel rahvuslikele skautlikele eriorganisatsioonidele: Noored Kotkad ja Kodutitred, arendamisel ja edasiviimisel.

Kaitsejõu pealikud peaksid vastavalt Kaitsejõu dokumendile hoidma tihedat sidet haridusosakondadega ja koolidega ja igati kaasa aitama, et need struktuurid korraldaksid tööle hakkaksid. Haridusosakonnad, Kaitsejõu, riigikaitseosakonnad peavad korraldama näiteks, harjutusi, kursusi, mänge, koosolekuid, pidusi, võistlusi, matke, ekskursioone jms. Tuleks välja anda oma ajakirja või ajalehte ja üldiselt propagandida isamaalist kasvatus rahva hulgas.

Riigikaitseosakonnad peavad olema sidemes kõikide koolidega, seal töötavate õpetajatega ja õpilastega ning jälgima poeglaste õppekäiku alates 6. klassist. Sõjalis-patriotilise tegevuse hulka kuulub sportrelve tundmaõppimine, nendest laskmise harjutamine, ekskursioonide korraldamine sõjaväesadadesse ja sõjalis-rakenduslik treening. Riigikaitseosakondade ülesandeks on ka sidemepidamine koolides õppetöö katkestanud poeglastega, korraldades neile vastavasisulisel õppepäeval.

Isamaaline kasvatus algab põhikoolis, kus õpetatakse tundma Eesti ajalugu, tekkivaid ohtusid, nende vältimist, kodu kaitsemise vajadust ja võtteid. Keskkooli kodanikuõpetuse programm on detailsem. Nii põhi- kui keskkoolis harrastatakse sõjalis-rakenduslikke mänge.

Kõigs vabariigi koolides hakka-vad kehtima kehaliste võimete mõõtmise testid ja tervisekaardid. Viimane käib õpilasega kaasas

kogu õppeaja vältel. Kaardi abil on võimalik määrata noore sobivust teenistusse kaitseväes.

Uus skeem paneb haridus- ja kaitseosakondade kõrval vastutuse noorte väljaõppe osas ka Kaitsejõule. On ette nähtud koolide külastamine ohvitseride poolt ja väeosade esindajate osavõtmine teabepäevade korraldamisest.

Kodanikuõpetuse sisseviimine koolidesse sõltub õpetajate koolituse jõudlusest ning toimub järkjärgult. Prognoositavalt peaks programm olema käigus kõikjal Eesti koolides alates 1997/98. õppeaastast. Kodanikuõpetusealast koolitust on alustatud juba Järveotsa Kesk-koolis, Pransuse Lütseumis, Tehnikagümnaasiumis, Gustav Adolfi Gümnaasiumis, Tallinna 20., 55. ja 60. Keskkoolis ja Valga Gümnaasiumis.

See on esmakordne juhus, kus Eestis on välja tulnud nii täpse ka-vaga rahva kasvatamiseks isamaalik vaimu rõhuga riigikaitsele, olukord, millele on juhitud korduvalt tähelepanu väliseestlaste, eriti aga nende sõjameeste ja noorteorganisatsioonide juhtide poolt.

Ilmselt hästi läbimõeldud programm jätab lahkuseks ainult ühe küsimuse: kuhu mahub sinna tulevaste naiskodanike rahvuslik treening koolides, mida on võimalik teha ilma sõjamängudeta. Ainuke viide kavandis on Kodutitredare organisatsioonile Kaitsejõu juures. Teame näiteks, et Eesti gaidide malevad välismaadel on harrastanud aastakümneid matku, kaardilugemist, orienteerumisvõistlusi, laskmist sportrelvast ja muud. Miks ei võiks tervisekaart olla rakendatud ka naispoliitika suhtes?

ERVIN ALEVE

Rootsis soovitakse tõsta poliitikutega mainet

STOCKHOLM (V.E.) — Rootsi ühiskond on juba pikemat aega tegelnud probleemiga, mis puudutab poliitikutega usalduse kadumist rahva silmis.

Rootsi poliitikutel on viimasel ajal segatud liiga palju majandus-alasesse afiairdesse, mille tulemusena on ebaseaduslikku tulu saanud nn. Rootsi usurikkad.

Uus peaminister Persson on saanud viimasel ajal hulgaliselt kirju valijalt, kus kaevatakse, et poliitikutid ei ole nende silmis oma lubadusi täitnud.

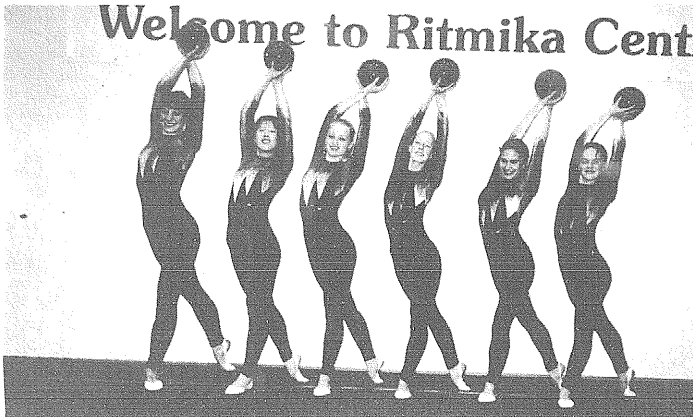
Hiljuti toimus sotsiaaldemo-kraatliku partei juhatuses koosolek, kus asja arutati. Moodustati sellalene teatragrupp, mille esimeheks valiti A. Kjersberg. See töögrupp hakkab tegelema poliitiku moraalil küsimustega, arvestades seejuures rahva kriitilisest märkusi. Esimesed kokkuvõtted tehakse poole aasta pärast, ütles pressile töögrupi esimes.

HEIKKI H. TANN

JAMES TATE
PLUMBER
Torude panemine ja igasugused
parandused • Industrial •
Commercial • Residential
Helistage (416) 751-4385

RITMIKA SOOME

Welcome to Ritmika Cent

Ritmika elüivõimlejad esindavad Kanadat Soome võimlemise 100. aastapäeva suurpidustustel Helsingis, 7. ja 8. juunil. Peale esinemist Helsingis võtab Ritmika rühm osa ka naisvõimlemis-võistlustest. Ritmika rühm on esimene naisvõimlemisrühm Kanadast, kes võtab osa taolistest võistlustest. Fotol esinevad vab: Tara Joala, Sonia K. Tan, Skai Raamat, Janna Patrick, Stephanie Hesley ja Aili McConnon.

Foto: Treener Anneli Riga

Eesti Spordimuuseumi üleskutse

Eesti Spordimuuseumisse on 33 tegevusaasta jooksul kogutud 60 tuhat säilitatavat Eesti spordialalugu kajastavat materjali. Avatud on Eesti kehakultuuri ja spordi arengut tutvustav põhiekspositsioon ning korraldatakse statsionaarset igal aastal u. 4–5 ajutist väljapanekut aktuaalsetel teemadel.

1996. a. on üheks planeeritud näituseks esmakordne välis-Eesti spordi ja sportlasi tutvustav väl-

japanek tähistamaks ESTO jõudmist Eesti pinnale. Näituse õnnestumine ei ole loomulikult võimalik ilma paljude sportlaste ja nende pere liikmete abita, sest faktilise informatsiooni kõrval vajab muuseum eksponeeritavat materjali s.t. esemeid (auhinnaid, medalid, märgid, vimplid, embleemid, spordivarusid j.m.), fotosid ja dokumente (diplomeid, münte, reklaamlahed, kutsed, piletid). Kõik esitatud materjalid

on spordimuuseumi valmis edaspidi säilitama oma kogudes või kui soovitakse, tagastama peale näitust omanikule.

Palume meile teatada, kui Teil või kellegi Teie sugulastest-tuttavatest on võimalik nimetatud näituse õnnestumisele mäligagi kaasa aidata, et saaksime astuda konkreetsematesse läbirääkimistesse materjali saamise tingimuste üle. Oleksime tänulikud iga väiksemagi abi eest.

Meie aadress: Riia tn. 27a, EE2400 Tartu, Estonia. Tel. 37

Eestlasest tipptasemel suusataja — edukas ärimees

Hiljuti „Toronto Star“ avaldas artikli pealkirjaga „Top-level skier builds his business out of wax“, milles on juttu eestlaste firmast KUUSPORT. Toome sellest allpool lühendatud kokkuvõtte.

Ron Kuus on mainekas suusataja. Ta oli Kanada alpi suusataja meeskonna varuliige, olles oma tulemustega 6. kohal Kanadas ja 53. kohal maailmas.

Edukale suusakarjäärile vaatamata mõlkus tal ikka meele midagi muud; ta tahtis rajada oma äri. Roni isale kuulus patenteeritud suusamäärimis masin. Pärast isa surma 1982. a. vajas selle masina olemasolu unustuse. Kuna kõik suusad vajavad määrimist, andis see Ronile idee hakata isa leiutatud masinad seeriaviisiliselt tootma. Äri osutus ootamatult edukaks. Esimesel aastal oli läbimüük \$1600; teisel \$15.000 jne.

Käesoleval aastal kujuneb firma KUUSPORT Manufacturing Ltd. käive ilmselt \$3.3 miljonile. Kampaaniis töötab üheksa täisajalist ja kuus osajalist töötajat. Kui ärisse lülitus Roni mikrobioloogist ja biokemikust abikaasa Heidi, hakati katsetama suusamääringute, mida saaks müüa koos masinatega.

Sel eesmärgil segati teie eksperimenteriti erinevaid aineid. Lõpuks leiti kombinatsioon, mis

näis kõige enam sobivat ja suusatajad rahuldavat. Ka hind oli madalam kui enamikus Euroopa maades, kusjuures oldi ainsaks suusamäärade valmistajaks Kanadas. Asjatundjate arvates on KUUSPORTi määrad maailma parimad.

Suurenenud tootmine nõudis üha suuremaid ruume. KUUSPORTi müügiesindajad tegutsesid kõikjal Kanadas. Seoses lumelaudade kasutuselevõttega on välja töötatud spetsiaalne määre nendegi tarvis. Edaspidi on plaanis hakata tootma ka lumelaudu. Selleks vajatakse täiendavalt 25 töötajat. (S/EP)

Spordimärkimik

• Arlingtonis peetud kergejõustiku võistlustel heitis Aleksander Tammer ketast 63.58. Heiteesiarve oli väga stabiilne, ühe heide ületas 61 meetrit. Juba varem oli Tammer kindlustanud endale osavõtu Atlanta olümpiamängudest.

• Soomes, Espoos peetud ujumise maailmavõistlustel tuli Soome võitjaks 117.211; noored eestlased aga olid võidupoole 163.158. Eestlastist Indrek Sui võitis 50 m vabal 23.25, oli 100 m vabal teisel kohal 51.64-ga, Raivo Pachel sai 100 m rinnuli 1.04.95 ja 200 m rinnuli 2.22.56, teine oli Andres Junkur 2.23.21-ga, 200 m selili sai Bruno Noppinen 2.13.80.

Naiestest tulid paremana teisele kohale Dea Oja 400 m vabal 4.34.94 ja Katrin Heinonen 400 m kompleksid 5.14.02.

EESTI IDAPATALJONID LAHINGUTES 1941—1942

3.

13. kompanii, major Mäeeste juhtimisel, oli oluline jõud Staraja-Russa pärast peetavates kaitse lahingutes. Aga Staraja-Russa oli 16. armeelise oluliselt sama tähtis sõlmepunkt, kui 18. armeelise Leningradi rindel Gatchina. Staraja-Russasse oli tookord koondatud väga suured tagavarad igasugust varustust ja sõjamoona. Selle evakueerimiseks puudus võimalus. Seda ka tuli kaitsa, või kõik hävitada.

6.-ndast kuni 9. jaanuarini 1942. aastal ründasid venelased linna Siberist toodud ja hästivarustatud vägedega. Väheste saksa vägede ja eestlaste isikliku vapuse ja ka kaotuste hinnaga, suudeti linna hoida oma valduses. Ja siis, pärast rünnakute tagasilöömist, 10.-ndal jaanuaril, saadeti välja luuregrupp venelaste jälitamiseks ja nende paiknemiskohade kindlakstegemiseks. Kandes see luuregrupp tagasi jõudnult kompaniiülema ette: „Ühtki punaväelast Parfino suunal enam ei ole. Te Moskvasse on vaba“. Tähtsades see seda, et „Siberjakid“ olid saanud kõvasti „ninapinda“ ja loobunud edaspidisest rünnakust.

Kui kompanii mais Traraja-Russast lahkus, oli endisest 200 mehestisest koosseisist reisivaid 80 võitlusvõimelist meest.

Venelaste 1941/42. a. talveoperatsioonide hulka Leningradi rin-

del tuleks lugeda ka veel see, et 1941. a. septembris alustati Tihvini lähedal. Pikolovost, 200 km pikkuse tee ehitamist Laadoga järve idakaldal asuvasse Novaja-Ladoga asulasse, mis sai ka talvel valmis. See tee oli mõeldud esimese Elu Teena, Kuni Laadogani. Seal edasi kulges teine Elu Tee mõõda Laadoga järve jäätrossi. Suvel toimetati varustust sealt Leningradi laevadega. Pärast Leningradi blokaadi sulgemist viidi linnas arvele kõik toiduvad ja 12. septembril selgus et neist jätkub linnale ja sõjaväele ainult 33 päevaks. Hakkas toidunormide järkjärguline vähendamine, mis viis leivaoormi vähendamiseni 125 gr. päevas, Kogu blokaadisoleku ajal suri Leningradis nälga enam kui 640.000 inimest, (ENE IV köide lk. 409). Enne Elu Tee avamist ja hiljem ka varustati linnaelanikke toiduainetega õhuteel, kuid vägagi piiratud ulatuses.

Järjekordne Leningradi blokaadi läbimurdmise venelaste poolt oli kavandatud 1942. a. 27. augustile.

Sakslaste viimane katse Leningradi vallutada oli määratud 30. augustile 1942. a.

Saksa väejuhatust tõi selleks Grimmist kohale Hispaania Sinise Diviisi ja von Mansteini 11. armeetankikorpuse. Kohale toodi ka hiidkaur „Thor“, mis Sevastopoli vallutamisel oli etendanud tähtsat osa ja teinud seal

palju pahandust merekindluse kaitsjatele.

Kuigi seekord alustasid pealungi venelased esimestena, ei toonud see neile otustavat edu, sest ka sakslased olid ise pealungi hästi ettevalmistatud ja lahinguteks valmis. Pärast lahingute lõppu jäid positsioonid endisteks, mis oli suureks pettumuseks leningradlastele. Lootsid ju leningradlased, et need, nn. Sinjavino lahingud, milleks valmistus ette kogu linn, toovad pääsemist 1941/42. a. talvel üleelatud näljahädast eeloleval talvel. Aga ei toonud.

Pärast lahingute lõppu viidi von Mansteini 11. armeekorpus jälle lõunarindele tagasi. Hiidkaur „Thor“ sõidutati ilma, et oleks paugugi teinud Leningradi pihta. Stalingradi alla, kus see paigale ja saadeti Kolpino juurde rindele, kust eestlased nad 1943. a. veebruaris välja vahetasid.

Eestlasi neis lahingutes saksa väejuhatust, eestlaste õnneks, kasutada ei saanud ja sellepärast, et eesti vabatahtlikel võitlejatel, lõppes 1. oktoobril 1942. a., üheks aastaks sõlmitud teenistusleping.

ÜMBERFORMEERIMINE JA EDASITENEMINE

Ümberformeerimine algas eesti julgestusüksustes juba septembris 1942. a. sellega, et 183. pataljon, pärast Volhovi kotti likvideerimist ja sealt saagiks saadud Vlassovi armees varustuse edasitranspordist sõjavangidega Finew-Luki raudteejaama, otustati likvideerida.

Vastavalt korraldusele likvideeriti 183. pataljon järgmiselt:

- julgestusgrupp nr. 181. koosseisu viidi üle 11. ja 12. kompaniidi.
- julgestusgrupp 182. koosseisu viidi pataljoni staap, ratsarühm, 9., 10. ja 17. kompaniidi.

Selle korralduse täitmiseks paigutati 11. ja 12. kompaniid Gatchinasse ning teised pataljoni osad Divenskajasse, 11. ja 12. kompaniid koondati üheks kompaniiks ja arvatati 181. pataljoni 3. kompanii koosseisu.

9. komp. liideti 182. pataljoni 7. kompaniaga ja neist kokku sai üks suurskurkompanii.

10. komp. ühendati 182. pataljoni 6. kompaniaga.

17. komp. nimetati ümber 182. pataljoni 5. kompaniiks, 182. pataljoni ratsarühmaga liideti ka 183. patalj. ratsarühm.

Selle esimese ümberformeerimise käigus määrati ka 181. pataljoni ülemaks kapt. Alfons Rebane, mees, kes hilisemates lahingutes idarindel pälvis esimese eestlasena Raudristi Riitliristi, mille kohta ta ise olevat öelnud nii, et algul ei tahtnud sakslased meile isegi sõduri vapuse eest neid tavajäisi Raudriste anda, aga nüüd juba dekorreerivad meid riidelüks. Võibolla, et ütleski nii.

Seega oli esimene etapp ümberformeerimisel alanud ja see jätkus kuni nov. kuni 1942. a. 181. julgestuspataljon nimetati nüüdsest alates 658. Eesti Idapataljoni. 182. julgestuspataljon, täiendatud 183. pataljoni arvel, nimetati ümber 659. Eesti Idapataljoni ja 184 ja 185 pataljonid pandi ühele nimetajale, nr. 660 alla.

Poolikult formeeritud 186. pataljon jäi kohe peale selle formeerimist, 1941. a. Narva Her-

manni kindlusesse ja sellest sai Eesti Põhiüksus Narvas (Scriba). Selleks jäi see üksus ka peale ümberformeerimist ja mingit numbrit sellele üksusele ei antud. See pataljon võitles 1944. a. jaanuaris-veebruaries „Kamgruppe Fischer“ nimelise üksusena Volossovo-Kingissessa suunal ja kandis suuri kaotusi. Osa selle võitlusgrupi meestest taandus Volossovo 1944. a. veebruaris koos 660. Eesti Idapataljoni ja läbi Luuga Pihkvasse ja sealt Eestisse.

13. komp. mis oleks pidanud kuuluma 184. julgestuspataljoni koosseisu, kuid sinna siiski ei kuulunud, nimetati 657. Eesti Kompaniiks.

Ümberformeerimistega oli ka arusaamatusi. Tuli ette juhuseid, kus võitleja lihtsalt sõitis väcoasat minema koju, kuna luges oma teenistustähta saksa sõjaväes lõppenuks ja oli nõrduinud, et sakslased sõlmitud lepingut tingimustele kinni ei pidanud ja tema rindele saatsid. Paljud andsid pataljonijärela nimele kirjaliku luhkumisevalduse ja mõned neist saidki sõidudokumendid Narva Põhiüksuses, kus nad demobiliseeriti.

Enamasti aga ei teadnudki, kuidas sõjaväest lahti peale saama ja arvasid lihtsalt meeselt, et nad peagi saadetakse Eestisse, kuna lepingu tähtaeg on juba möödas. Seda Eestisse saatmist muidugi ei juhtunud ja poisid kirjutasid uuele lepingule alla ning sõitsid paariks nädalaks koju puhkusele.

Ja nii saigi viiest Eesti Julgestusgrupist kolm Eesti Idapataljoni, millist seisas ees veel poolteist aastat välja reaskide võitlust Venemaal ja kodumaal.

Composer Elma Miller

Videofestivali järelkaja

Vaatamata publiku vähesusele Torontos 11. mail toimunud videofestivalil, võib lugeda üritust nende poolt öeldud kommentaaride alusel õnnestunuks. Kindlasti aitas selleks igati kaasa esitatud lühivideo „Composer Elma Miller“.

Videos võis näha ja kuulda kahe klaverikunstniku, Eline Keillor'i ja Christina Petrowska't esitamas helilooja Elma Milleri loomingut. Mis publikut selles videos eriti köitis, oli esmakordne võimalus

näha heliloojat muusikat kirjutamas.

Meie näeme tihti kunstnike paljudes valdkondades esinemas või töötamas, kuulame nende hõltoide, kuid minule ja suurele osale videofestivali publikule, oli esmakordne võimalus näha helikunstniku oma loomingut kirjutamas.

Videofestivali kommentaator Peeter Sepp mainis, et heal videol peab olema sisuline „haak“, mis vaatleja videoga seob. See, et nägime Elma Miller'i muusikat kirjutamas, oli video „Composer Elma Miller“ haak ja arvatavasti ka kogu videofestivali haak.

J. TANNER

Eesti Keele ja Kirjanduse Instituudi 35. ja 36. tööaasta

STOCKHOLM — Stigisel 1993 võeti üldkoosoleku poolt vastu uus põhikirja, mille järgi Eesti Keele ja Kirjanduse Instituut muutus sihtasutuseks.

Sihtasutus EKKI on õigusjärglane 1959. a. loodud Instituudile ja tema eesmärgid on endised. Instituudi kui organisatsiooni ümberkujundamine sihtasutuseks oli vajalik selleks, et kohandada töitingimusi praegustele oludele ja lihtsustada administratiivset tööd. Uue põhikirja järgi on senised tegevliikmed muutunud toetajaliikmeteks.

Pensionile minekute tõttu on Instituudil aastate jooksul kasutada olnud järjest vähem töötajaid, kuid olulisemates osades on tegevus edasi kestnud. On jätkunud eesti keele kursused Eesti Majas Stockholmis nii algajale kui edasijõudnuile. Nende juhatajaks on praegu Edith Kotka-Nyman. Opilasi oli tegevusaastal 1993/94 — 24 tegevusaastal 1994/95 — 27. Instituudi juures asuvat ajalehelõigendite kogu täiendatakse pidevalt. Jooksvate ülesannete kõrval on võimalusel piirides jätkunud ka kultuurioluliste arhiivide korraldamine ja hooldamine.

Instituudile aga ei ole paaril viimasel tegevusaastal saanud ühtki toetust.

Surma läbi on viimaste tegevusaastate jooksul kuni tänaseni lahkunud end. abiesimees Teodor Künnapas, auliige Bernard Kangro, end. tegevliikmed Keete Ainver, Ivar Grünthal ja Ada Otena ning kirjavahetajaliikmed Alo Raun, Jüri Kurman, Salme Ekbaum ja Paul Saagpakk.

Juhatuses kuulusid: Paul Laan — esimees, Diana Krull — abiesimees, Edith Kotka-Nyman — sekretär, August Sikk — ametita liige. Revidendid: Kalju Lepik, Johan Haabma.

P. LAAN

TÄHELEPANU, EESTI KÜLASTAJAD!

1 ja 2 voodiga külastistoad on saadaval Tallinnas, Küberneetika Instituudis.

Lähem info
tel. (905) 453-6070
Tallinnas
525-444 või 529-920

KIRJANDUS • KUNST • KULTUUR

Kooliteatrite festival Viljandis

Aprilli lõpul peeti Viljandis 15. kooliteatrite festival. Osales 15 teatrigrupi, mis olid maakondade eelvoorde võitjad. Festival kestis kolm päeva ja draamahuvilisi külastajaid oli olnud üle Eesti. Festival on aastatega saanud Eesti koolilaste teatrigruppide ühendajaks, eriti neile, kes õppimise kõrval on muusika huvitatud.

Esitati väga erinevais žanrites etendusi, kus märgatavalt rohkem oli eesti algupärandeid, mille hulgas žhürii, koosseisus Andres Lepik, Irene Arma, Ülle Bernhardt, Almar Loooris, Toomas Lõhmuste, Andres Noormets ja Tanel Tomson kuulutas peapreemia. „Teatrimehikes“ võitjaks Rakvere reaalgümnaasiumi laulu- ja mänguselts „Karla“ etendus „Pariisi, seal Rooma ja siis ringiga koju tagasi“, millel oli ka parim muusikaline kuendus.

Autasu pälvis Jõgeva gümnaasiumi teater „Liblikapüüdja“ Pushkini-aineline lavastusega „Meil armastusest polnud aimu“, mis oli parim klassikalavastus. Varstu keskkooli põimik Uunderi ja Alveri loomingust „Liivakell“

lavakujundus loeti parimaks ja esineja Marianne Kütt hinnati parimaks naisnäitlejaks. Haapsalu ühisgümnaasiumi kooliteatri „Läänemaa lugu“ hinnati parimaks muusikaliselt teostuseks. Parima lavastaja tiitel anti Kai Tarmulale Haapsalus. Parimaks meesnäitlejaks kuulutati Lauri Kool Rakvere linnanoorte trupist Salingeri „Franny and Zooey“ lavastuses. Zhürii lemmiknäitleja tiitli pälvis Liina Tiidemann Haapsalust.

Zhürii esimees Andres Lepik hindas etenduste taset esteetiliselt

väga kõrgeks, puudu oli jäänud vaid julgusest võtta elu ning seda edasi anda. Ilmselt on Eestimaa tekkimas uus elusuund ja poliitika ning talle tundus, et see on väga vaskpoolne. Noored ei ole nõus elama varakapitalistlikus Eestis, neile ei meeldi see, mida vanakesed (see on riik) teevad ja neile ette annavad.

„Teatritele on potentsiaali tulemas küll. Ainult, et inid, kes laval meeldivad tahavad majandust õpima minna. Kui riik kultuuri-töötajate palku tõstab, pole järeleleva põlvkonna pärast vaja muretseda.“ ütles A. Lepik. (SL/H)

Kujur Ants Vommi perekonnanäitus Tallinnas

Tänavu on möödunud 90 aastat skulptor August Vomm'i sünnist ja 20 aastat tema surmast. Kunstniku Torontos asuv perekond korraldab sel puhul August Vomm'i ja ta perekonna kolme generatsiooni näituse, olles saanud selleks kutse A.H. Tammsaare Majamuuseumi direktorilt Elim Treierilt.

August Vomm sündis 4. juulil 1906 Ippiku mõisas, Pärnumaal. Oma hariduse sai Viljandis, 1924. a. alustas õpinguid „Pallase“ kunstikoolis, algul Ado Vabbe ateljees, hiljem otsustas skulptuurile üle minna, alustades A. Starkopi juhendamisel. 1929. a. abiellus Benita Mölderiga ja sai samal aastal meisteratleijesse. 1931. a. sündis poeg Ants Erik ning isa August lõpetas „Pallase“. Suvel 1931 kolis Vomm'i perekond Rakveresse, kus August alustas tööd vabakutselise kunstnikuna, modelleerides mitmeid tuntud linna tegelasi, nagu Jakob Liiv, kolonel Luts, Aviksoo, S. Veidenbaum, kolonel Paavio, hauamunumende jm. 1936. a. sai August Vomm kaks vabadusesamba tellimist, ühe Viru-Nigulasse, teise Tarvastusse. See oli noorele skulptorile suureks eduks ja perekond kolis Tallinna, Tallinnas valmistas mälestusmärke ja portreesid, nagu K. Eenpalu, O. Kask, Ruts Bauman, Mart Saar, Juhan Simm ja mitmeid teisi. 1938. a. sündis tütar Mai Reet.

1944. a. põgenes Benita Vomm lastega Saksamaale, lootes varsti tagasi minna kodumaale. Kahjuks see kavatsus ei täitunud ja pere-

kond pidi lahus elama, mis polnud kerge perekonnal võrsil ega Augusti ilma pereta. 1946–1976 oli A. Vomm Eesti NSV Riiklikus Kunstiinstituudis skulptuuri õppejõud, mis alates aastast 1989 on Tallinna Kunstnikool, 1960. a. oli dotsent, 1968–1972 kujutava ja tarbekunsti kateedrite dekaan, skulptuuri kateedri professor alates aastast 1971. Aastatud aukirjade ja medalitega. August Vomm suri 1. mail 1976 Tallinnas.

Näitus toimub A.H. Tammsaare muuseumis Roheline Aas 3. Sellele aitavad kaasa A. Vomm'i endised õpilased, mõlemad skulptuuri professorid Matti Varik ja Jaak Soans, laenuades Eesti Riiklikust Kunstiuseumist 6 A. Vomm'i skulptuuri.

Torontost on teele saadetud 34 perekonnaliikmete maali. Näitusel esinevad August Vomm, abikaasa Benita Vomm, poeg Ants Erik Vomm, tütar Mai Reet Vomm-Järve ja tütrepoeg Jaak Toomas Järve.

A.H. Tammsaare Majamuuseum asub Roheline Aas 3 Tallinnas ja on avatud kl. 11.00–18.00. Kõik on teretulnud meie perekonnanäitusele.

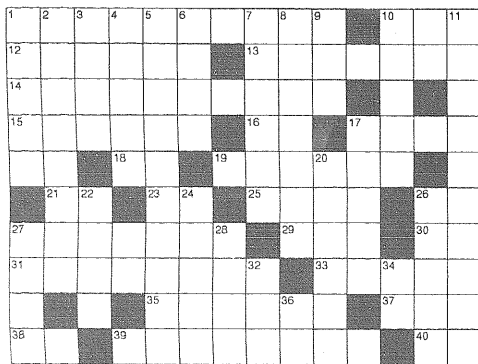
MAI JÄRVE-VOMM

Fotol poeg Ants Erik vaatamas pealt, kuidas isa skulptor August Vomm raiub (paremal).

Ristsõna nr. 2193a

Koostanud ERIK VIRES

PAREMALE: 1. E. Aav'a ooper, 10. Poola lennufirma, 12. Kodumaa, 13. Kae osa, 14. Endine eesti riigimees, 15. Keel, 17. Asula, 18. Noot, 19. Kasakapealik, 21. Kaksikkonnanant, 23. Noot, 25. Lause osa, 26. Kaksikvokaal, 27. Haigus, 29. Pole vana, 30. Sinu, 31. Tähtsald, 33. Jook, 35. Teatud asendis, 37. Vald Harjumaal, 38. Noot, 39. Sugulased, 40. Tiitel lühendatult.

ALLA: 1. Balti merre suubuv jõgi Poolas, 2. Linn Türgis, 3. Jõulupuu ehe, 4. Vaap, glasuur, 5. Suvituskoht Tallinna lähedal, 6. Auto firma, 7. Linnriik Vana-Kreekas, 8. Endine Eesti Vabariigi peaminister, 9. Jõgi Venemaal, 10. Vene kommunistliku partei asutaja, 11. R. Wagner'i ooper, 17. Aitab loomi püüda, 20. Palsameeritud surrukahe, 22. Lõuna-Aafrika elanik, 24. Norra kirjanik, 26. Tugevaid mängukaardid, 27. Arv, 28. Tänav — läti keeles, 32.

Saksakeelne artikkel, 34. Kaksikkonnanant, 36. 2 järjestikku tähte tähestikus.

RISTSÕNA NR. 2193
LAHENDUS

PAREMALE: 1. Pariis, 7. Rembrandt, 14. Aristide, 16. Aiamaa, 17. „Vokaalide sonett“, 19. Ima, 20. Aleuut, 21. Isted, 23. Lastia, 25. Sr, 26. Kt., 27. Er, 28. Ja, 29. Nide, 31. „Oma saar“, 35. Ott, 37. Grott, 39. Siil, 41. Nnnn, 43. Keep, 44. Kaisma, 46. Et-nograafia, 47. Tai.

ALLA: 1. Paviljon, 2. Aromaatne, 3. Rikas, 4. Isa, 5. Itaalia, 6. Sillad, 7. Redus, 8. Mast, 9. Bio-, 10. Ranits, 11. Ames, 12. Natt, 13. Dateerima, 15. Die, 18. Euroopa, 22. Dr., 24. In, 26. Katki, 30. Eger, 32. Mt., 33. Asi, 34. Aist, 36. TNT, 38. Rea, 40. Lai, 42. Nn, 43. Kg., 45. Aa.

Keila-Joa lähedal toimus Eesti Skautide Ühingu korraldusel skautide kõrgem treening kursus Metsamärk, millest võtsid osa 26 skaut/gaid/noorkotkaste/kodutütarde juhti. Ees reas kursuse juhtkond, vasakult viies kursuse vanem skm. Peeter Kallaste, taani skautjuht Leif Bjørnskov, kursuse juht skm. Jaan Lepp, eesti Skautide Ühingu peaskaut skm. Tõnu Aavasalu, kursuse kohalik korraldaja nskm. Maimu Nõmmik ja tema kõrval taani skautjuht Niels Madsen. Taga reas viies vasakult noorkotkaste peastaabi ülem Rudolf Mürk.

Foto: Ahm

Skautlike juhtide treening Eestis

Noorkotkad, kodutütarde ja gaidid skautide treening kursusel. Uus lend juhte Eestis. Sammut lähemaks koostööks skautlike organisatsioonide vahel. On tärkamas rahvuslikult teadlik skautlus.

Märtsi lõpul toimus Eestis Keila-Joa lähedal skautlike noortejuhide treening-kursus. Esmakordselt osalesid skautjuhtide Metsamärgi treeningkursusel noorkotkaste, kodutütarde ja gaidide juhid. Metsamärk on skautide kõrgem treening-kursus.

Kutse noorkotkastele ja kodutütardele andis edasi kursust korraldajad ja skautide maailma-büroo poolt tunnustatud Eestis tegutses skautide keske organisatsioon Eesti Skautide Ühing (ESÜ). Eestis tegutses ka Eesterskaute Ühendus, milline ilmselt ühineb ESÜ'ga veel käesoleval aastal. Juba aastaid on olnud ESÜ ja Eesterskaute vahel tihe koostöö, ning kursusel osalesid mõned eesterskaute juhid ESÜ ridades.

Kutse noorkotkaste ja kodutütarde osalemisele sai oma alguse läinud aastal toimunud nõupidamisel kindral Einseini pool Tallinnas. Kuigi ka varem on olnud tuge ja abi kaitsevõlts skautlike liikumisele, siis sellel koosolekul pandi alus koostööle.

Metsamärgi kursusest võtsid osa 26 noortejuhit, nendest gaidjuhte 3, kodutütarde juhte 2 ning noorkotkaste juhte 5. Kursus algas reede õhtul ja lõppes pühapäeval peale lõunat, mille jooksul kuulati ära 22 tundi loenguid.

Kursuse juhtkonnaks oli Eestis varem metsamärgi kursuse lõpetanud juhid, kes eelmisel nädalalõpul olid ise läbi teinud Treeningjuhtide Põhikursuse. Lisandusid veel kaks Taani skautide treeningjuhti.

juht skm. Jaan Lepp ja vanem skm. Peeter Kallaste Kanadast. ESÜ'l on juba varem olnud tihe side Taani YMCA skautliikumise, kelle kutsel on eesti skautid viibinud Taanis laagris ja osa võtnud nende poolt korraldatud kursustest. Taani juhid andsid kõrge hinnangu õnnestunud kursusele.

Kursus sai teoks tänu Põhja Ameerika ühiskonna ja skautmalevate toetustele. Iga kursusest osavõtja sai kaasa skautlikku kirjandust. Nii jagati igale skautlikele käsiraamatuid skm. H. Michelsoni sulest kui rahvusliku skm. H. Jõe skautliku tegevuse käsiraamat. Lisandusid veel varem paljudatud õppekirjad, etekannete konseptid kui põhilised ingliskeelsed skautlikud õpperaamatud. Iga kursusest osavõtja sai seega 9 skauti käsiraamatut ja teemalisi käsikirju.

Kursusel kohtusid esmakordselt erinevatest skautlikest organisatsioonidest osavõtjad, kes sulasid seejuures ühiseks skautlikuks pereks. See ühtsus ja koostöö, mis ilmes kursusel, on ka tulevikus nendele suunanäitajaks. Noorkotkaste Peastaabi ülema Rudolf Mürk'i sõnul oli kursus oma sisult kui läbiviimisel neile eeskujuks. Peatselt kavandataval noorkotkaste kursusel soovitakse rakendada kursusel õpitut.

Metsamärgi kursuse on skautide kursus ning enamasti osalevad sellel ainult skautjuhid. Kuid ESÜ kutse teiste skautlike juhtide kaasamiseks oli julge samm, mis lubab tulevikus ka tihedamat koostööd. Nagu teada, enne 1940. aastat ühendati skautid ja noorkotkad ühiseks eesti noorte liikumiseks. Taasärkamise ajastul tekkinud erinevad skautlikud organisatsioonid hakkasid kõik iseseisvalt tegutsema, mille tõttu on ka praegu Eestis mitmed skautli-

kud liikumised.

Osalemine Metsamärgi kursusel toob erinevad skautlikud liikumised üksteisele lähemale koostööks. Paguluses on olnud tihe koostöö skautide ja gaidide vahel, mis ka nüüd leidis kinnitust gaid- ja kodutütarde juhtide osalemise näol.

Eesti skautluses on märgata rahvusliku iseteadvuse kasvu ja huvi. Külalistades välismaa laagreid, on jõutud arusaamale, et kuigi skautlus on rahvusvaheline noorte liikumine, on selle tuumikus iga maa oma rahvuslik omapära, mida tutvustatakse teiste.

Sellest johtuvalt on ka ESÜ juhtkonnas kerkinud esile soov ja vajadus rakendada nende tegevuses rahvuslikke momente. ESÜ on osalenud pidulikudel vabariigi aastapäevade aktustel, on astunud aastapäevade pühadel Vabandussõjas lahendusid, sini-must-valge on leidnud suuremat hingelist tunnustust ja tegevuses pannakse suuremat rõhku isamaalisusele. Need on märgatavad arengusammut eestlastele, kes aastakümneid on end pidanud tundma „teisejärguliste kodanikena omal maal.“ Eesti Skautide Liit — väliseestaste skautlik keskkorraldus — on aktiivselt toetanud Eestis rahvusliku skautluse arengut.

Metsamärgi kursuse teine osa nädalane laager toimub 14.–21. juulini Tagametsal. See on Pärnumaa ja Jõgevamaa piiril, kus veel 1950. aastal tegutsesid metsavennad. Laagri alal on veel selgelt näha metsavendade punkri koht. Laagrist on õigustatud osa võtma kõik eesti skaut- ja gaidjuhid, kes varem on lõpetanud Metsamärgi kursuse I. osa. Lähemaks informatsiooniks palume pöörduda skm. Jaan Lepp'a poole.

Ahm

Shimpans kakles ehitustöölisega

Nigeerias pidas shimpans terve tunni edukat võitlust ehitustöölisega.

Shimpans ründas Abuja linna lähedal Victor Anumogot, kes tegi metsas puid. Ta püüdis end rünnaku vastu igati kaitsa. Ahv raputas väli pead, pani silmad kinni ja kakles edasi.

Anumogu oli sunnitud taanduma ja alla andma. Olukord oli küllalt piinlik. Kähmlust jälgis suure kaaselmamise kõrvalt shimpansi elukaaslane, kes oma partneri edu ka ovatsiooniga tervitas.

(YIEP)

Uus maja — päris muidu

Argentina külaelanik Cesar Portillo oli pisarateni liigutatud, kui valitsus andis talle uue maja. Eelmine maja hävis, kui president Carlos Menemi helikopter selle purustas.

President, kes oli 18. märtsil 1993 parajasti tagasi pöördumas joogiveevabrikut avamisest, sõitis oma helikopteriga ühelt Cesar'i majja. Viiletsavõitu eluasemest ei jäänud just palju järele.

Samas andis president lubaduse, et purustatud maja asemel saab inekombel ellujäänud peremees uue. Nii täitski Carlos Menemi mitu aastat hiljem oma lubaduse. (YIEP)

Uus turvap probleem — autotelefonid

Ikka harvemaks jäävad juhud, kus inimesed istuvad purjuspiiri rooli taha või jäätavad kinnitatamata turvavööd. Nüüd on aga päevakorda kerkinud uus probleem — juhid seavad ohtu nii ennast kui kaassõitjale, lobisedes sõidu ajal telefoniga.

20%-i Põhja-Ameerika juhtidest on autos kaas mobiiltelefonid, mida ka palju sõidu ajal kasutatakse. Kuigi ametlik statistika ei kinnita veel liiklusõnnetuste arvu kasvu sellise käitumise tõttu, on palju teada juhtumeid, kus häirivate ja tähelepanu kõrvalejuhtivate telefonikõnede tõttu on ohtu tekkinud liiklusõnnetlikke olukordi ja õnnetusi. (NT/EP)

Alo Mattiisen

Suri helilooja Alo Mattiisen

30. mail suri tuntud isamaaliste laulude autor, helilooja Alo Mattiisen.

Mattiisen sai kuulsaks 1988. aastal loodud viie isamaalise laulu-

ga, mis võitsid erakordse populaarsuse. Laulva revolutsiooni aegu sai kõigi lemmikuks laul „Eestlane olen ja eestlaseks jään“.

Alo sündis 22. aprillil 1961 Jõgeval, seega 35-aastane. Esielgsetel andmetel oli tal infarkt.

(K/TOK)

Ka Soome ja Vene ortodoks-kirikute suhted katkenud

HELSINKI — Soome ja Vene ortodokskirikute suhted on jälle katkenud. Sel korral on põhjuseks Eesti küsimus. Eesti andis aasta tagasi kirikule autonoomia ja märtsi algul Konstantinoopoli patriarhi otustas Eesti autonoomse ortodokskirikku moodustamise temale alluvaks. Samas seoses nimetati Soome piiskop Johannes Eesti autonoomse kiriku vaheliseks juhatajaks.

Vene ortodokskirik, millele alluvana Eesti ortodokskirik on tege-
gusenud, katkestas Eesti küsi-
muse tõttu esiteks oma suhted
Konstantinoopoli ja siis Soome
ortodokskirikuga. Tegevuse kat-
kestamise järel pole osalist vahel
olnud otsesed nõupidamised.
Moskva patriarh Aleksius II on
siiski öelnud, et ta soovinuks veel
kohata Konstantinoopoli patriarhi
Bartolomeost märtsis ühise aru-
saamise leidmiseks.

Eesti kirik andis autonoomia
peaosas 54 eestikeelsele kogudu-
sele. Olukorra tundlik vahejuhtum
on tekkimas Tartus, kus suru vene-
keelse koguduse otustas lahkuks
Moskvale kuuluvast piiskopkon-
nast ja liituda autonoomse kiriku-
ga.

Moskva patriarh püüab varandusi

Vene ja Eesti töötasid koos
Nõukogude Liidu rezhimi variste-
miseks, aga Balti riikide iseseisvu-
mine külmutas suhted. Moskva
tuul peletab Vene väliministeer-
iumi osakonnajärgi abi Alek-
sandr Udaltsovi väite, et Nõuko-
gude armee läks Baltikumi Balti
riikide palvel. Nii pole Balti riigid
üldse olnud okupeeritud.

Samas usutegutsed Moskva
patriarhi Venemaal ja nõuab riigilt
tagasi kommunistide võimu ajal
kirikult konfiskeeritud varandusi.
Eestis Moskva patriarhi soovib
hoida oma varandusi, mille sai,
kui N. Liit valutas Eesti ja lõpetas
samaga Eesti kiriku autonoomia.

Eestis oli enne Nõukogude aega
150 kirikuhoonet ja 20% elanikest
olid ortodoksid. Nüüd on järel 80
kirikut, ülejäänud on hävinud. Kui
Eesti sai Konstantinoopolilt auto-
noomia, siis Eesti kirikule tagas-
tatu varandusse kuulub kiriku-
hooneite kõrval 3500 ha maad ja
muuhulgas ligi kümme halvas olu-
korras olevat linnamaja Tallinnas.

Just varandus tõmbab Vene

kiriku juhataja patriarhi Aleksius
II, kes kohe Konstantinoopoli otu-
sele järel pöördus Vene presi-
dendi Boris Jeltsini poole, põh-
jendades oma abipalvet sellega,
et tüli pole ainult kiriklik. Jeltsin
on seni vastanud kirjutades Eesti
presidendile Lennart Merile. Ka
Soomes on põhjust oodata
Moskva posti, sest Aleksius II
kirjutas mõnund aastal isegi
USA presidendile Bill Clintonile
ja süüdistas eestlasi usulises ma-
hasurimises.

Põhjus patriarhi pingeliseks
kaitselühinguks on selle järglane
hirm. 52 miljoni elanikuga Ük-
raina ortodoksid on hajutatud ja
ilmselt neist enamus oleks val-
mis patriarhi vahetama. Kui seda
lubatakse, siis Moskva ähvardab
mõjuvõimu nõrgenemine oleks
koguni teist laadi kui Eestis.

Soomes jälgitakse eestlaste võitlust Moskva

Soomes on Eesti ja Vene
suhted huviga jälgitud. Huvi on
lisanud seegi, et Soome peapiis-
kop Johannes nimetati Eesti
kiriku vaheliseks peameheks.
Tüli Soome ja Vene ortodoks-
kirikute vahel pole uus. Viimane
suurem jõukatsumine toimus 50
aastat tagasi. Siis ateistlik N. Liit
püüdis Vene kiriku abil püüda
maailma ortodokskirikute juhi-
kohale.

Josef Stalin sõimis mitteamet-
liku liidu kiriku ja riigi vahel
septembris 1943. Kokkuleppe
tulemusena kiriku tegevusvõim-
alused paranesid, aga see juh-
tus riigi poolt juhitavaks poliitil-
istes operatsioonides osalejana.

Kui Eesti ortodokskirikud lii-
deti sunniviisil Moskva patri-
arhiga, siis sama nõuti ka Soome
ortodokskirikult. Mais 1945 Ve-
ne patriarhi Aleksius üllatava-
tult saabus Soome ortodokski-
riku piiskopile Hermanile. Alek-

sius tõdes, et Soome ja Vene
ortodokskirikute vaheline palve-
ühendus oli katkenud ja seda võis
uesti sõlmida vaid siis, kui
Soome ortodokskirik läheb tagasi
Moskva alluvusse.

Asjad ei liikunud nii sujuvalt,
kui Vene kirik oleks loonud. As-
jaga viivat küme aastat Soom-
es. Alles aastal 1955 lahendati
liitumisküsimus lõplikult Soome
osas, kui Soome Kirikukogus liht-
salt lükkas küsimuse päevakorrast
ära.

N. Liidu peamine eesmärk oli
kiriku laendamiseks luua maail-
malaine Moskva juhatusel olev
ortodokskirik, vastukaalaks lääne
roomakatoliiklikule kirikule. N.
Liidu lagunemise tulemusena va-
banenud usupoliitilised olud tõst-
sid Vene ortodokskirikus jälle esi-
le kiriku oma võimupüüdlused,
millest on olnud ka Soome ja
Vene ortodokskirikute suhte katke-
mine.

Peapiiskop Johannese lõikatus

Eesti Apostlik-Õigeusu Kiriku
autonoomia taastamisel ootume-
nilise patriarhaadi koosseisus on
tähtis ühendada koguduste ja
preestrite jõud tuleviku ehitam-
iseks, teatas EAOK ajutine juht.
Karjala ja kogu Soome peapiiskop
Johannes, kes ütles:

„EAOK uus ajastu on algamas.
See tähendab kiriku taastehitami-
st koguduste üle tugevdamist,
usulise õpetuse ja kasvatuses kor-
rastamist ja palju teisi ülesandeid,
kui ühised jõupingutused on hä-
davaajalikud. Me tahame teenida
kirikut, kõiki Eesti õigeuslikke ja
kogu Eesti rahvast.“

Selle kõrval peavad Venemaa
õigeusu patriarhaadil Eestis pü-
hendam õigeusu kirikute konflikti
õigeusu ühtsust ohustavaks.

(HS/VS/SL/H)

Endla teatrirahva seiklused indiaanlaste maal

Nii on reisikirja pealkiri, mis ilmus „Pärnu Postimehes“
18. mail 1996.a. ja on kirjutatud hiljuti USA-d ja Kanadat kü-
lastanud Endla teatrirupi ühe liikme, Peeter Kaljumäe poolt.

Kuigi üks osa eeskavst, mida
endlased Kanadas esitasid, kan-
dis pealkirja „Oh armastus, sina
kallis magus mesi“, ei olnud reis
sugugi „magus“, nagu selle kir-
jeldusest selgub. Jutt on liiga pikk,
et seda üksikasjades meie lehe
veergudel ära tuua, piirdume
sellepärast kokkuvõttega. Artikkel
annab siiski põgusa pildi, kuidas
meie ühiskond Kanadas välja näeb
kodurahva meelest.

Laseme esialgu Endla teatri kir-
jamehel jutustada oma sõnadega.
Ta kirjutab: „Jäudsim Toronto-
se 26. aprillil. Ilm oli erakordselt
külm ja vastik, naised lõigistasid
hambaid. Tegime proovi kohe ära,
siia ei olnud aega ja kell 14 algas
etendus. Dekoratsioonideks olid
vaid Kanada kased, mis kohl kolm
korda valgemad kui Eesti omad. Seal
oli tüis vanu inimesi, kes vilistasid
ja jalgu trampisid. See on siin nagu
aplauusi eest.“

Pärast etendust tuli üks tüse
vanem daam ja ütles, et on Pär-
nust. Küsis, kas olemas ka Vene ajal
teatrit teinud. Jaatasin. Nojah,
ütles tema, arvasime kohe: küllap
teie ühed kommunistid olete. Miks
teie mu sugulastele mu isa maid
tagasi ei anna? Ütlesin: ega teater
ei pea maid tagasi andma, selleks
on mail valitus olemas. Ah, mis
valitus see teil seal on! Samasugu-
sed kommunistid, enne võitsite
maad riigile, nüüd tahate oma tas-
kuse ära. Miks te, rojud, Ein-
selni minema ajasite?

Pärast etendust satime maisiputru
ja maisikajogurtit. Kõik olid näj-
sed, et oleks skunksi ära sõõnud.
See on siuke triibuline suure sa-
bagaloom, mis haiseb umbes 10
korda hüllemini kui peldik.

Õhtul tulid Eesti Maja saali nagu
noored inimesed. Seda oli kau-
gelt ja läbi eesrõde kuulda, sest
nad rääkisid kohaliku keelt. Pär-
is noorte hulgas siukest ole, kes
meid kommudeks sõimata tahaks.

Eesti keelt nad suurt ei oska ja
meie ei saa inglise keelest aru. No-
jah, aga näitemäng läks jumala
lõrri, sest naised olid jube-
da nohus ja kõhisid kogu aeg. Mida
sa hing niimoodi laulad.“

Edasi kirjutab autor jagab oma
muljeid „Pärnu Postimehes“ luge-
jaskonnale, kuidas neid Toronto
eestlaste kodudes vastu võeti.
Pärast vägijookide tarvitamist olid
kohalikud nõus „kommunisti-
kallistama. Järgmisel päeval külas-
tati põhmelis peadega loomaade-
ga. Igaks oli ise asja joonud ja sellest
ka tohtu arvamuse lahkuminek.“

28. aprilli hommikul lõigutati
hambaid, kuni tuli buss, millega
hakkati Ottawa poole sõitma. Ikka
lumi ja lojakas, võsa nagu Eestis
ja kenasti värvitud „farmhouses“.
Teel riigi pealinna tehti peatus in-
diaanlaste juures, kus parkimis-
platsil leiti surnud skunks. Vaa-
delised elut loomakest, sõitis
sellest üle naaberauto, pritsides
haisvat vedelikku kahe naisnäljele
riietele. Edasi sõideti Ottawa poole
lahtiste akendega, taskurätid
ninade ees. Ottawa eestlased ostsid
neidudele uued kirjud kleidid ja

Endla teatrirahva etendused
rikastasid igati meid kultuuri-
pilli. Foto: T. Ok

Müüa Eesti Kodu terrassmajas

3. korrusel 2 magamistoaga
korter koos auto parkimisega.
Helistada 416-691-9905

kotakad punased joped. Oma riid-
dod saadeti põletamisele.

Ottawast sõideti Montreali ja
sealt New Yorki, kuhu jõuti 2.
mail. Peeter Kaljumäe rõõmustab,
et daamid enam ei haise, kuid
suurlinnas algas jälle tavaline jama
— ootamised, telefonikõned, va-
lesti arusaamised ja valesti sõitmi-
sed. Terve õõ kulus Eesti Maja ja
hotelli otsimisele.

Nagu näha, ei ole selliste ring-
reiside korraldamine välismaal
mitte lihtne asi, kuigi siinpoolsete
abistajad olid olemas. Loo võiks
lõpetada autori kirjarjandega:
„Kogu seltskond on kõvasti drinki-
ma harjunud. Aga politsei on siin
kaine. Igatsus kodumaa ja Pärnu
järele on suur, osa meie rahvast on
igatsusest padjad märjaks
nutnud.“

ERVIN ALEVE

**Majade ja kondominiumide
ostu-müügi korraldamine**
Tasuta hindamine
ESINDAJA
LIVIA HOLMBERG
kontoris (416) 762-4200
kodus (416) 233-6482
fax: (416) 233-2480
2186 Bloor Street West, Toronto, Ont. M6S 1N3
Sutton
group

SOOME APTEEK „SUOMI-KOTI“s
Leaside
Community
Pharmacy
422-0186
• Meil on täielik valik koduravimeid ja põetus-
vahendeid.
• Kui teil on arstirohtude kindlustus, siis saate
meilt ravimi tasuta — me ise nõutame kind-
lustusseltsilt.
795 Eglinton Avenue East
Laird ja Eglinton
422-0186
Esmaspäevast reedeni
9.00 h. — 6.00 P.
TÄHELEPANU!
Laup. ja pühap. suletud

ARMAST EMA, VANAEMA JA VANA-VANAEMA

Antonie Jõe'dsündinud 23. septembril 1901 Tapal
surnud 29. mail 1996 Torontos

leinavad kurbuses

INGRID ja HARRY
HELDUR ja HILJA
HARRIETTE perega Eestis
DESIREE ja WAYNE
ALDO, LESLIE, KRISTEN ja DEVON
SUGULASED EestisSüdamlilik kaastunne INGRID'ILE, LASTELE ja
HELDURILE kalli ema**Antonie Jõe**

kaotuse puhul

VOLLY ja REGINA
ASTA ja ULRICH
AINO ja ATS
INDA ja EDGAR
ELVI

Kurbuses mälestame armast sõpra

Antonie Jõe'd

surnud 29. mail 1996 Torontos

Avaldame südamlikku kaastunnet perekonnale

LAINE ja REINO perekonnaga
RITA ja EVALD perekonnaga**Eesti esimene...**

(Algus lk. 1)

saanud vanemkaplan Tõnis Nõmiku juhatusel kogu Kanadas oleku aja jooksul. Nüüd on leerikool läbi ja leeripidugi peetud. Hamiltoni koguduse rahvas korraldas noortele ohvitseridele meeldejaava leeripäeva. Ehkki leerilapsi ei olnud õnnitlemas nende pereliikmed ega sõbrad Eestist, oli õnnesoove ja lilli hulgaliselt — kodumaa ohvitseri õnnitlusi kõik kirikulisel. Koguduse naisring pakkus kiriku keldrisaalis maitsvaid küpsetisi ja kohvi, suupistete nautimise ajal peeti ka kõnesid ja anti leerilastele kingitusi. Eesti Kaitsejõudude Peastaabi esindajana kõneles major Pearo Nõmmik, kõige paremate soovidega pöördusid ohvitseride poole Hamiltoni Võitlejate ühingu esimees leitnant August Jurs, E.E.L.K. Hamiltoni koguduse-nõukogu esimees Härmald Toom-salu, leitnant Adar Voode ja Kanadas külas viibiv Riigikaitse Viljandi osakonna juhataja, kapten Jüri Valtin.

Kohalikud võitlejad ja nende tublid abikaasad korraldasid ka leeripeo, mis Hilda ja Heino Sepa sõbralikus kodus peeti. Ohvitserid hakkavad oma kursust Bordenis varsti lõpetama, 15. juunil algab kodusõit. Leeripäevale järgnenud päevadel tuli teha mitu eksamit. Noormeeste eriline tänu kuulub ka tubile ja energilisele daamile, dr. Maret Truuverile, kes neid ka sel õhtul, nagu mitu korda varemgi, sõjaväebaasi tagasi sõidutas ja muidugi nende hammaste heaolu eest muret kandis.

TIHU KALMET

Lahkus meie armas sõber

Eva KaareMälestavad leinas
EVI NELIS
GERTRUDE PERLE
LEHTE-ÕIE ROOMETS
SALME RANKEN

Mälestame kauaaegset tuttavat

Arnold Kaasik'ut

B. ja V. MULLASTE

Kauaaegset sõpra

Eva Kaare't

mälestavad leinas

KALJU, ESTER ja SILVIA KAUR
JUHAN ja ANITA KERSTEN**Eesti ohvitseride
hauad on ohus**

TALLINN — Eesti ohvitseride hauad Siberis Norilski lähedal on ohus, sest sealne turismikeskus kavatses need oma laienemis-plaanide elluviimiseks likvideeri-da.

Piirkonnas viibinud Vene ajakir-janike sõnul on eesti sõjaväelaste hauad Norilskist 140 kilomeetri kaugusel Lama järve juures väga kehvas seisukorras, enamik riste on lõhutud. 1941. aasta suvel ar-reteeritud Eesti ohvitseridest saadeti Lama järve äärde 225. Nad ehitasid järve äärde NKVD ohvitseridele puhkekodu, mille ehitisi kasutab praegu Norilski kombinaadi Norilskibot turismi-keskus.

Tänaseni on Lama järve ääres säilinud nelja eesti ohvitseri hauatähised: kindralmajor Hugo

**Rooma paavst kohtus
Primakoviga**

Rooma paavst Johannes Paulus II võitis 28. mail vastu Venemaa välisministri Jevgeni Primakovi, et arutada poliitilist olukorda pärast Tshetsheeni-Vene rahuleppe allakirjutamist.

Paavst oli huvitatud olukorrast Venemaal; ta esitas teravaid küsimusi usuvabaduse ja oiku-meenilise dialoogi võimaluste kohta. Viimasel ajal on rahvusvaheline press edastanud teateid selle kohta, et Venemaal ei suudeta ellu viia südametunnistuse ja usuvabaduse seadust.

Kohtumisel arutati ka Ida-Euroopa, Balkani ja Lähis-Ida probleeme. (Y/EP)

Kauler, kolonel Erich Tolver, kolonelleitnant Valter Martma ja Johannes Tamm. (BNS/EK)

Puhka rahus, armas sõber

Aadu RaudseppMälestame kurbuses ja avaldame kaastunnet
abikaasale MAIELE, ÕELE, POJALE ja TÛTARDELE
perekondadega

ANTS SUNTER perega

Neve'i Frondi kaastlast

Arnold Kaasik'ut

Mälestab

KARL TREI

Armsat meheõde ja tädi

Virve Miserowsky't

neiuna SENKEL

Mälestavad sügavas leinas

HELMIS SENKEL
ELMO
MERIKE
MARVIN

Mälestame leinas armast

Eda Agask'it

ja avaldame kaastunnet perekonnale

AINO ja LEMBIT
MARTIN, LYSE, MICHEL
ÕIE ja HARRY**Naised meestest
vaesemad**

ÜRO eksperdid jõudsid kurioossete järeldusteni. Teatavasti moodustavad naised Maa rahvastikust ligikaudu poole, kuid neile kuulub vaid 1% rik-kusest ja varast.

Istanbulis toimub 3.—14. juunini ÜRO konverents, kus on kavas arutada probleemi, kuidas luua naistele paremad äraelamise tingimused ja materiaalne kindlustatus. Paljudes riikides on tänaseni seadusesäätide, mis ei luba naistel osta ega müüa kinnisvara, samuti võtta pangalaene, pändadada ja ka pändarvava vastu võtta. (EM/EP)

KIRIKUD

E.E.L.K. PEETRI KOGUDUS TORONTOS

817 Mt. Pleasant Rd. Toronto
Ont. M4P 2L1

Kantselleitunnid kolmapäeviti ja neljapäeviti kell 10.00—15.00.

Tel. (416) 483-5847

Õpetajate kõnetunnid: kolmapäeval ja neljapäeval kell 10.00—12.00 ja 13.00—15.00, teistel aegadel kokkuleppeel.

Õp. A. Taul (416) 489-6764

Õp. H. Rüdmiik (416) 487-4876

Organist dr. Roman Toi

Pühapäeval, 9. juunil kell 11.00 JUMALATEENISTUS. Jutlustab õp. H. Rüdmiik.

Pühapäeval, 16. juunil SURNUAIAPÜHA kell 9.30 eesti/inglisekeelse JUMALATEENISTUS kirikus ja matuse müüri juures. Jutlustab õp. Ando Kass. Kell 11.00 JUMALATEENISTUS Westminsteri kalmistul. Kell 14.00 JUMALATEENISTUS Yorki kalmistul. Jutlustab õp. H. Rüdmiik. Kell 16.00 JUMALATEENISTUS Mt. Pleasant kalmistul. Jutlustab õp. H. Rüdmiik.

Kõigil surnuainate teenistustel mängib koguduse pasunakoor Madis Kreem'i juhatusel.

Inglisekeelsed JUMALATEENISTUSED igal pühapäeval kell 9.30.

PIIBLITUND igal kolmapäeval kell 11.00.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS

562 Jones Ave.

Toronto, Ont. M4K 1V5

Koguduse esimees Ahto Seppi
Tel. (905) 731-3539

Pühapäeval, 9. juunil kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Teenib pastor Johannes Voksepp Eestist.

Pühapäeval, 16. juunil kell 11 homm. JUMALATEENISTUS.

2 nädala jooksul Indias teine peaminister

H.D. Deve Gowda, kes on vasak-tsentristide partei liider, vannutatakse 1. juunil India peaministriks.

Gowda kinnitab, et India president Shankar Dayal Sharma olevat teda palunud moodustada uut valitsust ja tema ametissevannutamise tsereemonia olevat määratud 1. juunile.

Eelmise peaministri Atal Bihari Vajpayee moodustatud valitsus oli algusest peale ebakindel ja eriti ei loodetudki selle pikajärelisele püsimisele. Vajpayee oli India kõige lähemat aega võimul olnud peaminister.

Gowda poolt juhitud parteile, Ühendatud Rindele, kuulub 535-liikmelisest parlamendist 192 saadikukohta. (NT/EP)

E.E.L.K. TORONTO VANA-ANDRESE PEAPIISKOPLIK KOGUDUS

383 Jarvis St., Toronto,
Ont. M5B 2C7

Õpetajad:
Peapiiskop Udo Petersoo
3714 Beechollow Cr.
Mississauga, Ont. L4Y 3T2
Tel. 905-624-6128 või
905-625-5930
kirikus 416-923-5172
Abiõpetaja kt. Tiit Tralla
Tel. 416-626-3227
Organist hr. Lembit Avesson
Koorijuh. pr. Asta Ballstadi

Pühapäeval, 9. juunil SURNUAIAPÜHA JUMALATEENISTUS: Mt. Pleasant kalmistul kell 3 p.l., Yorki kalmistul "N" osas kell 5 p.l. Muusikalisel osal Estonia Orkester.

Pühapäeval, 16. juunil kell 11 homm. pühapäevane JUMALATEENISTUS.

Pühapäeval, 23. juunil kell 12 päeval VÕIDUPÜHA TÄHISTAV VABAÕHU-JUMALATEENISTUS perekond Hiire suvekodus Horseshoe Valleys.

Pühapäeval, 30. juunil kell 11 homm. pühapäevane JUMALATEENISTUS.

Pühapäeval, 7. juulil kell 3 p.l. pühapäevane JUMALATEENISTUS.

Pühapäeval, 14. juulil kell 3 p.l. pühapäevane JUMALATEENISTUS.

Koguduse segakoori harjutused esmaspäeviti kell 6.00 õ. kirikus saalis.

PEAPIISKOPKI ja E.E.L.K. KONSISTOORIUMI KÕNETUNNID kolmapäeviti kella 10 homm. kuni 2 p.l. Tel. 925-5465 või 624-6128.

ÕPETAJA KÕNETUNNID neljapäeviti kell 2—6 p.l.

Koguduse kantselisei on avatud neljapäeviti kell 10 homm.—4 p.l.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS

883 Broadview Ave.
Toronto, Ontario M4K 2P9
Tel. (416) 465-0639
Pastor Jüri Puusaag
73 Gypsy Rowseway
North York, Ontario M2N 5Z1
Tel. (416) 224-8423

Pastori kõnetunnid kolmapäeviti koguduse kantselisei kell 10—12.

Pühapäevastel jumalateenistustel kasutusel traadita kuulde- ja tõlkeseadmed.

Teisipäeval, 4. juunil kell 11.00 PALVEHOMMIK. Leisi kogudusevanem Johannes Voksepp.

Kolmapäeval, 5. juunil kell 19.00 PIIBLITUND. Rooma kiri. A. Kahu, J. Puusaag.

Pühapäeval, 9. juunil kell 10.15 PÜHAPÄEVAKOOL täiskasulele. K. Vaikla.

Kell 11.00 JUMALATEENISTUS. PÜHAPÄEVAKOOL lastele. P. Wilbiks, J. Puusaag, Noorteesambel.

Kell 18.00 KOHTUMISÕHTU Saaremaa pastori Johannes Vokseppaga. Suvine saartekoor. Järgneb kohvilaud.

Kolmapäeval, 12. juunil kell 16.00 PIIBLITUND Ehatares. J. Puusaag.

Kolmapäeval, 12. juunil kell 19.00 PIIBLITUND. H. Tomingas, J. Puusaag.

Pühapäeval, 16. juunil kell 11.00 Koguduse 47. aastapäeva JUMALATEENISTUS. Külalisena E. Toompoo. Muusika erikava. Laste pühapäevakooli aasta lõpetamine.

Kell 18.00 VÄLISMISIONI ÕHTU. Juhatab K. Medri. Antsambel.

EELTEADE: Kalmistupuhana toimub pühapäeval, 23. juunil kell 11.00. Külaliskõneleja J. Voksepp Saaremaalt.

TORONTO KOLMAINU EESTI EV.-LUT. USU KOGUDUS

Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto (Sherbourne'i allmaa jaam on kiriku kõrval).
Õpetaja O. Gnadeniteich
112 Fallingbrook Rd., Scarborough, Ont.

MIN 2T6

Tel. 698-7977 või 284-4191
E. Lepik koguduse esimees
Kirikukantselisei tel. 921-9417

Surnuaiapüha Mt. Pleasant surnuaial pühapäeval, 16. juunil kell 11 homm.

TORONTO EESTI SEITSMENDA PÄEVA ADVENTKOGUDUS

804 Broadview Ave., Toronto
Tel. 626-3417

Eestikeelsed koosolekud igal laupäeval piiblikooliga kell 9.30 h. ja kell 11 e.l.

Vaba kirjandus saadaval Eesti Majas, keldris asuvas teadete-tahvli kirjanudkastis.

Inglismaa eestlaste keskühingu aastakoosolek

Inglismaa Eestlaste Ühingu Esindajate Kogu koosolek peeti 23. märtsil Leicesteri Eesti Majas. Kohal olid esindajad kaheksast osakonnast, kokku 22. Koosolekut juhatas esimees Toomas Ojasoo, protokolliis Heino Poopuu. Leinaseisakuga mälestati liikmeid, nende hulgas Kalju Kees ja endine „Eesti Häälde“ toimetaja August Lembra.

Eesti Vabariigi saatkonnast Londonis tõi tervitusi konsul Peeter Kapten.

IEÜ moodunud aasta tegevust võib enam kui rahuldavaks pidada. Osakonnad on tähtsustanud rahvuslikke tähtpäevi ja on korraldanud seltskondlikke kokkulekuid. Londoni Eesti Maja koos Londoni Eesti Seltsiga korraldasid vastuvõtu presidendile ja peaministrile nende Londoni külastärgi puhul.

Tegevuse üheks osaks on ajalehe „Eesti Häälde“ väljaandmise jätkamine, mille 50. juubelit otsustati hakata ette valmistama. Muus tegevuskavas nähti eelmiste aastate jooksul kujunenud tegevuse jätkamist, väga tähtsaks peeti

koostöö jätkamist EV Suursaatkonnaga Londonis. Koosolek kiitis heaks Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu seisukoha, et ÜEKN ei sega end Eesti poliitilise protsessi erakonnapiirilt väljas.

Valimistel valiti tagasi senine juhatus: esimees Toomas Ojasoo, liikmed Heino Poopuu, Kalju Toom, Rein Rajamets, Reet Järvik, Astrid Edwards ja Nigel Kuliti.

Läbirääkimistel arutati Baltic Arts '96 korraldamise probleeme ja avaldati kahtlust, kas on üldse võimalik nii suurejoonelist tust ettenähtud eelarve piirides korraldada, kuid otsustati siiski jõudumööda toetada. (EH/H)

Tõnismäe monumendi saatus segane

TALLINN — Teatavasti esitas Riigikogu ettepaneku, et valitsus algataks Tõnismäel asuva monumendi suhtes selle saatust puudutava eelnõu.

Peaminister Vähi teatas, et valitsus ei toeta seda eelnõu ja lisas: „Valitsus oli arvanud, et see eelnõu oli nende poliitiliste jõudude ettepanek, kellele ei jätku elavate inimeste otsetoetust EV-s. Seoses sellega tegelevad nad viimasel ajal väga aktiivselt surnutega.“

Teatavasti on Linnavalitsuse poole pöördunud väitnud, et kui monument samasse kohta eelne jääb, ei osale nad ESTO-96 üritustel. (K/TOK)

Vabakirikute SURNUAIAPÜHA JUMALATEENISTUS

pühapäeval, 23. juunil 1996 kell 11.00 homm.

Yorki kalmistul, Torontos

Sektisioon N

Kõneleja: pastor J. Voksepp
Eestist. Ühendkoor.
Osalevad Toronto Eesti vabakirikute valimulikut.

Toronto Eesti Vabakirikute Alliansi komitee

VABA EESTLANE kaks korda nädalas

tellimishinnad KANADAS koos käibemaksuga (GST)

Aastas \$103.—; Poolaastas \$57.50;

Veerandaastas \$32.50

Tellimishinnad VÄLJASPOOL KANADAT ja USA-d: Aastas \$120.—; poolaastas \$63.—; veerandaastas \$37.—

TELLIMINE I KLASSI POSTIGA (kirjostiga) KANADAS ja USA-s: Aastas \$161.—; poolaastas \$88.— ja veerandaastas \$47.—

VÄLJASPOOL KANADAT ja USA-d LENNUPOSTIGA: Aastas \$190.—, poolaastas \$104.— ja veerandaastas \$59.—

Tellimisega kaasneb tähtsust, väljaarvatud ülemeremaad

Aadressi muudatus \$1.25 — Üksiknumbri hind \$1.25.

TÄHELEPANUKS LÄHETAJALE: Kanada postitallil on muudetud nii, et meie ajalehe raskus kuulub kaaluühikusse, mille 1 kl. postikulu on kõrgem 1 kl. omast, seega peame paratamatult tellimised täitma 1 kl. postiga.

Pangatshekk või rahakaart kirjutada
FREE ESTONIAN PUBLISHERS nimele.

Tellimine saata

VABA EESTLANE

120A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks
— tavaliine / kirjostiga alates 19.....

Tellimise katteks lisan \$

siin juures rahas / tšekiga / rahakaardiga.

Tellimine on: uus ☐ uuendus ☐ (Raha saata ainult tähtkirjas)

Nimi:

Aadress:

Murray E. Newbigging Ltd.

Matusebüroo

Aastakümnete kogemused eestlaste teenindamisel.
Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.

M. Wayne Hamilton

FUNERAL DIRECTOR

733 Mount Pleasant Rd., Toronto, Ont. M4S 2N4
(lõunapool Eglintoni)

Helistada tel. (416) 489-8811 • (416) 489-8002

Montreali pensionärid suvepuhkusele

Pika ootamise järel on vist lõpuks kevad ka Montreali jõudnud. Sellest andis tunnistust tõeliselt ilus päev, 17. mai ja selle päeva oli Montreali Eesti Pensionäride Klubi valinud oma kokkulemistele hooaja lõpetamise viimaseks reedeks. Nüüd mindi suvepuhkusele.

Möödunud sügisest peale on hoolega käidud igal reedel oma kiriku seltskondlikes ruumides mõnusaid õhtupoolikuid veetmas. Klubi esimehe, Udo Riga hoolika ja püsiva tegevuse tulemusena oli igal reedel tummikene mõeldud koosolijate silmale ja kõrvale. Hiljuti oli selles osas rõõmsaks üllatuseks Pärnu teatritrupi külastus, mis tõmbas ligi ka neid, kelle vanus veel pensionäri mõitu välja ei anna. Üldiselt aetakse aga läbi oma jõududega või kasutatakse videoline.

Igareedes suurevaevanägijad on aga kindlasti olnud need pensionäridest daamid, kes oma

Vähendati Walesa pensioni

Poola parlamendi otsusega anti ekspresident Lech Walesale küll eluaegne pension, kuid selle suurust vähendati poole peale võrreldes esialgsellega.

Ekspresidendi pension on ca 800 US dollarit, mis moodustab poole praeguse riigipea ametipalgast.

Sama suurt pensioni hakkavad saama kõik Poola endised presidendid. (NT/EP)

kohustuseks on võtnud kolvi ja kohvikorvase eest hoolitsemise. Ja kui nüüd hooaja viimasele kokkutulekul esimees igale perenaiseks olnule kimbu hilli ulatas, siis selgus, et kõige tihedamini perenaise kohustusi oli täitnud pr. Oja.

Viimane hooaja kokkutulek sellel aastal täideti rõõmsa laulu ja lõbupakkuva jaanipäevaainelise eeskavaga, mille olid koostanud Sylvia Tael-Koppel ja Udo Riga, kes olid ka ise selle kava esitajad. Koos ühislaule lauldes lõppeski mõnus õhtupoolik teadmises, et küll sügisel jälle näeme.

VALTER ALLASE

Sündmarte kalender

• Pühap., 9. juunil kl. 14.00
Eesti Majas ESTO KAJA.

• Hilda Mikkelsaare ja Rutt Tulvingu ühisnautus Tallinnas jääb avatuks jaanipäevani. Aadress: Lühike jalg 3.

• Teisp., 18. juunil kl. 19.30
Tartu College'is dr. Kadri-Ann Laari loeng.

• Pühap., 23. juunil kl. 16.00
E. Majas Võidupüha ja jaanipühit.

Politseihoovitseri roll

Sõnaga „politsei“ seondub erinevatele inimestele erinevaid assotsiatsioone, olenevalt kultuurilistest ja etnilistest tagapõhistest.

Metropolitan Toronto Police Service'i tegevuse moto on „teenida ja kaitsta“ (Serve and Protect).

Kuigi politsei tegevuse meetodid on aja jooksul muutunud, jääb keskeks idee teenida ja kaitsta inimesi ja nende omandi.

Taanapäeval on eriti oluline luua kohaliku elanikkonnaga head suhted — nii suudetakse vältida ja vähendada kuritegevust. Paljud sisserrännanud suhtuvad teatava umbusuga politseisse aga julgelt häda korral sinna pöörduda oma varasemate negatiivsete kogemuste põhjal suhtes politseiga.

Politseiteenistus juhib kanadalaste tähelepanu järgmisele: Kui sõidukijuht markab viikureid või kuuleb päästeteenistussautode sireeni, tuleb viivitamatult tõmbuda kõrvale ja peatuda.

Kui politsei peatab sõiduki, peab juht seaduse kohaselt nõude korral esitama:

- sõiduloo (driver's license)
- sõidukiloa (the permit for the vehicle)
- sõiduki kindlustuse kaardi (the insurance card for the vehicle).

Jalgratturid peavad samuti politsei märguande korral peatuma ja identifitseerima end, andes oma nime ja aadressi. Edasiseks informatsiooniks palutakse kontakteeruda Metropolitan Police Service, tel. 808-2222. (MS/EP)

LEER LONDONI PAULUSE KOGUDUSES. Ees vasakult: Eve Seppa, Linda Leigh Kim Kingu, abipraost Tõnis Nõmmik, Alice Seppa. Tagareas: Arnold Vincent Kingu ja Matthew Avo Kingu.

Foto: S.K.

Leer Londonis

Londoni Pauluse Kogudusel oli rõõmus pühapäev 19. mail. Sel päeval õnnistas koguduse õpetaja Tõnis Nõmmik 5 leerialast: Arnold Vincent Kingu, Linda Leigh Kim Kingu, Matthew Avo Kingu, Alice Seppa ja Eve Seppa.

Jumalateenistusel mängis oreli külalisena Esko Luksepp Seedri- orul. Lauluga Beethoveni „Kõik taevad laulvad“ kaunistas teenis-

tust noor tenor Jüri Kimsto Cambridge'ist.

Koguduse kingitusel „Kiriku Laulu- ja Palveraamatu“, andis igale leerialapsel koguduse esimesel Endel Tooming.

Laupäeval, 18. mail toimus samas kirikus laulatus, kus õpetajad Tõnis Nõmmik ja Arthur Bromley lautasid Kadri Tina Reikmani ja Christopher Ross Moore'i.

Teenistusel esines pruudi vennanaine, alt Natalie Reikman, kahe lauluga.

Londonis lautas abipraost T. Nõmmik Kadri Tina Reikmani ja Christopher Ross Moore'i.

Foto: S.K.

SPETSIAALNE HIND VIIMASEL MINUTIL LAHKUMISEKS

\$995.00

(Toronto—Tallinn Helsingi kaudu)

Lend pluss 6 ööd Central Hotellis

(Hind kehtib ainult uuele tellimustele.)

Kahene majutus. Reisipikkus selle hinnaga ainult 1 nädal. Lisada lennuväljamaks.

Ainult kaks lahkumiskuupäeva

5. juuni

või

16. juuni

Orav Travel Inc. o/a Goliger's Travel
5550 Yonge Street, North York
Ontario, Canada M2M 4G3
Tel: 416-221-3113, Fax: 416-221-4885
Toll Free in North America 800-361-9487

Goliger's
Travel
SINCE 1955

CASTLEVIEW HOOLDUSKODUS

Castleview hoolduskodus on hiljuti peetud paar nõupidamist eesti vanurite paremaks abistamiseks. Osavõtjaks olid peamiselt hooelaste sugulased. Nende vahel on tekkinud meeldiv koostöö. Eestlased elavad peamiselt 5-dal korrusel. Ülaloleval pildil näeme hoolduskodu ja eestlaste korruse juhtivaid isikuid. Taga Esto Linki esindaja Castleview nõuandvas kogus Peeter Ilves. Paremal hoolduskodu administraator Cathy Renwick. Teised esindavad vabatahtlikke, meditsiinilist, õepersonali ja sotsiaaltöö sektoreid.

Tekst ja foto: R.K.

Naljanurk

„Tunnistaja! Te nägite, kuidas naine peksab meest triikrauaga, aga ei takistanud seda? Te oleksite pidanud midagi ette võtma!“

„Võtsingi! Helistasin kohe oma pruudile ja ütlesin, et pulmad jäävad ära...“

„Kas tunnistate end süüdi, kohtualune, et varastasite kauplustest kleidi?“

„Jah, härra kohtunik.“

„Aga miks te sel päeval tervelt kolm korda kauplusesse mürdsite?“

„Kaks esimest kleiti ei sobinud mu naisele.“

„Ma kavatsen oma naisest lahutada — ta muud ei tee, kui käib mööda kortse.“

„Ta siis joob palju?“

„Ei. Ta otsib mind...“

Kanadalasi kutsutakse üles suuremeelsusele

WINNIPEG — Kanada valitsustevaheliste asjade minister Stephane Dion viibis oma esimesel rahvusliku ühendamise kampanial Lääne-Kanadas. Ta kutus oma esinemises kanadalasi näitama üles suuremeelsust oma maa suhtes.

„Politikud ei suuda üksinda leida lahendust Kanada probleemidele; koostöös kõigi kanadalastega on see aga võimalik,“ ütles Dion.

Edasi märkis minister, et kui Kanada ühtsuse idee kukub läbi ja Kanada laguneb, kannatavad sellest meie lapsed ja lapselapsed. Minister arvab, et Quebeci „distinktiivse ühiskonna“ tähendus vajab selgitamist. See ei ole mingi eriline staatus, vaid eriline vajadus.

Dion peab esmatähtsaks koostumise korraldamist Kanada põhi-rahvuse juhtidega. Tahetakse „saata välja positiivne signaal“ kanadalastele riigi kõigi instantside majandusliku ja sotsiaalse koostöö võimalikkusest. (G&M/EP)

Tallinn, Kadrioru lähedal üürile anda
2-toaline korter juuli, augusti ja septembri kuudeks.

Informatsiooniks helistada
Tallinn
433-436 või 715-647